

WYMAGANIA EDUKACYJNE

język polski – klasa IV szkoły podstawowej

POZIOMY 2–6	KRYTERIA I DOWODY	MODUŁY I ZASTOSOWANIE
Kolumny 2–6 uporządkowano według dominujących procesów poznawczych zrewidowanej taksonomii Blooma/Andersona: rozumienia, zastosowania, analizowania, oceniania i tworzenia. Nazwy te nie są ustawową skalą ocen. O poziomie decydują łącznie: poprawność, samodzielność, kompletność, złożoność zadania, jakość uzasadnienia i powtarzalność dowodów.	Kryteria określają, po czym rozpoznac osiągnięcie. Dowody pokazują, w jakich działaniach uczeń może je ujawnić – także w projektach, współpracy, autorefleksji i aktywnościach cyfrowych. Stanowią materiał do informacji zwrotnej i monitorowania postępów, a nie automatyczny przelicznik na ocenę.	Oznaczono moduły: kultura, medialny i filozoficzny oraz doświadczenia edukacyjne. Nie tworzą osobnych ocen; podpowiadają praktyczne, projektowe i interdyscyplinarne sposoby realizacji nowej podstawy, w tym rozwijanie krytycznego myślenia i higieny cyfrowej. Rozwiązania korespondują z kierunkami polityki oświatowej MEN na rok 2026/2027.
OCENA NIEDOSTATECZNA (1): nie formułuje się dla niej odrębnych wymagań. Ocenę 1 otrzymuje uczeń, który mimo wsparcia, informacji zwrotnej i możliwości uzupełnienia braków nie przedstawia powtarzalnych dowodów spełnienia wymagań przewidzianych na ocenę dopuszczającą. Ocena 1 nie może być karą za zachowanie, brak materiałów, spóźnienie ani brak udziału w konkursie.		

1. Komunikacja

Pytanie wiodące: Jak komunikować się w sposób skuteczny, etyczny i budujący dobre relacje z innymi ludźmi w różnych sytuacjach życiowych?

KOM. 1 Tworzy wypowiedź ustną i pisemną zgodną z intencją, sytuacją i odbiorcą oraz przedstawia siebie, swoje doświadczenia i zainteresowania. PP IV–VI, 1.1, 1.3 i 1.8 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: <i>krótkie wypowiedzi ustne i pisemne, autoprezentacja, opis doświadczenia, wiadomość do konkretnego odbiorcy.</i>				
KRYTERIA SUKCESU – uczeń: wypowiada się na temat i w jasno określonym celu • dobiera formę, ton i słownictwo do odbiorcy • przedstawia siebie, doświadczenia lub zainteresowania w logicznym porządku przekazu potrzebne informacje zrozumiale • sprawdza i poprawia własną wypowiedź				
MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI <i>Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:</i> • Wypowiedzi ustne: rozmowa, autoprezentacja, odpowiedź ustna, relacja z wydarzenia, przedstawienie własnych zainteresowań. • Wykonanie lub prezentacja: wiadomość, e-mail, krótki list, nagranie audio lub wideo, komunikat przygotowany dla wskazanego odbiorcy. • Analiza materiału: rozpoznanie celu i odbiorcy wypowiedzi, porównanie dwóch wersji komunikatu, korekta fragmentu niejasnego lub niedostosowanego do sytuacji. • Współpraca: dialog w parze, wspólne planowanie komunikatu, przekazywanie informacji w zadaniu grupowym, informacja zwrotna dla partnera. • Proces uczenia się: plan wypowiedzi, samoocena według kryteriów, porównanie pierwszej i poprawionej wersji, wskazanie zmian wprowadzonych po informacji zwrotnej.				
2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą formułuje krótki komunikat na znany temat i podaje podstawowe informacje o sobie lub wydarzeniu.	Samodzielnie tworzy prostą wypowiedź zgodną z tematem; uwzględnia podstawowy cel i odbiorcę.	Tworzy spójną wypowiedź, dobiera odpowiedni ton i słownictwo oraz porządkuje informacje.	Modyfikuje wypowiedź dla różnych odbiorców, uzasadnia dobór formy i poprawia niejasne fragmenty.	Elastycznie tworzy skuteczne wypowiedzi w nowych sytuacjach klasy IV, przewiduje odbiór i dokonuje trafnej autokorekty.

KOM. 2 Słucha uważnie, rozpoznaje komunikaty niewerbalne i adekwatnie reaguje na wypowiedź rozmówcy. PP IV–VI, 1.2 i 1.7 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: <i>rozmowa w parze i grupie, proste instrukcje, ton głosu, mimika i gest.</i>

KRYTERIA SUKCESU – uczeń: rozpoznaje główny sens wypowiedzi • odtwarza najważniejsze informacje • odnosi odpowiedź do słów rozmówcy rozpoznaje znaczenie tonu głosu, gestu i mimiki • zadaje pytanie doprecyzowujące, gdy komunikat jest niejasny				
MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI <i>Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:</i> • Wypowiedzi ustne: odpowiedź po wysłuchaniu, parafraza, podsumowanie wypowiedzi, pytanie doprecyzowujące, adekwatna reakcja na komunikat • Wykonanie lub prezentacja: wykonanie instrukcji, notatka ze słuchu, odtworzenie kolejności informacji, nagranie krótkiej rozmowy. • Analiza materiału: wskazanie głównej informacji, analiza tonu głosu, mimiki i gestu, porównanie komunikatu słownego i niewerbalnego. • Współpraca: rozmowa w parze, słuchanie zadaniowe w grupie, przekazywanie instrukcji partnerowi, obserwacja rozmowy według kryteriów. Proces uczenia się: checklista uważnego słuchania, samoocena reakcji, poprawa wykonania po informacji zwrotnej, porównanie dwóch sposobów odpowiedzi.				
2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Rozpoznaje główną informację i reaguje na proste polecenie; z pomocą wskazuje oczywisty gest lub ton głosu.	Odtwarza najważniejsze informacje, odpowiada na pytania i rozpoznaje typowe sygnały niewerbalne.	Uważnie słucha, odnosi odpowiedź do wypowiedzi rozmówcy i zadaje pytania wyjaśniające.	Porównuje komunikat słowny i niewerbalny, wyjaśnia ich zgodność lub rozbieżność i dobiera adekwatną reakcję.	W nowej sytuacji trafnie podsumowuje wypowiedź, rozpoznaje niejednoznaczność i pomaga uporządkować rozmowę.

KOM. 3 Wyraża potrzeby, emocje i uczucia w sposób zrozumiały, adekwatny do sytuacji i społecznie akceptowany oraz stosuje zasady grzeczności językowej. PP IV–VI, 1.4–1.5 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: nazywanie emocji i potrzeb, prośba, odmowa, przeprosiny, podziękowanie, zwroty grzecznościowe.				
KRYTERIA SUKCESU – uczeń: jasno nazywa potrzebę, emocję lub uczucie • dobiera formę w wypowiedzi do sytuacji • stosuje zwroty grzecznościowe w wyrażeniu odmowy lub prośby bez agresji • reaguje z szacunkiem na potrzeby rozmówcy				
MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI <i>Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:</i> • Wypowiedzi ustne: prośba, odmowa, przeprosiny, podziękowanie, nazywanie emocji lub potrzeby, komunikat wyrażony językiem szacunku. • Wykonanie lub prezentacja: dialog lub scenka, krótka wiadomość, karta komunikatu „ja”, nagranie rozmowy w sytuacji problemowej. • Analiza materiału: porównanie wypowiedzi raniącej i szanującej rozmówcę, rozpoznanie wpływu słów na odbiorcę, wybór adekwatnej reakcji. • Współpraca: scenka w parze, mediacja prostego konfliktu, wspólne ustalenie zasad rozmowy, udzielanie informacji zwrotnej. • Proces uczenia się: samoocena komunikacji, przerebadowanie wypowiedzi po rozmowie, wskazanie skutecznej strategii, plan poprawy własnej reakcji.				
2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nazywa prostą emocję lub potrzebę i stosuje podstawowy zwrot grzecznościowy.	Samodzielnie wyraża potrzebę lub uczucie pełnym zdaniem i zachowuje podstawowe zasady rozmowy.	Dobiera sposób wypowiedzi do sytuacji, jasno formułuje prośbę lub odmowę i reaguje bez agresji.	Analizuje wpływ słów na rozmówcę, modyfikuje wypowiedź i proponuje rozwiązanie sprzyjające porozumieniu.	Elastycznie komunikuje trudne emocje lub potrzeby, zachowując szacunek i wspierając dobrą relację.

KOM. 4 Wyraża i uzasadnia swoje stanowisko w rozmowie oraz posługuje się podstawowymi pojęciami dotyczącymi komunikacji. PP IV–VI, 1.6 i 1.9 MODUŁ FILOZOFICZNY – dotyczy PP IV–VI, 1.6. ZAKRES BAZOWY KLASY IV: opinia, prosty argument i przykład; pojęcia: nadawca, odbiorca, intencja, komunikat niewerbalny, grzeczność językowa.				
---	--	--	--	--

KRYTERIA SUKCESU – uczeń: formułuje jasną opinię • podaje prosty argument lub przykład • odróżnia opinię od jej uzasadnienia szanuje odmienne stanowisko • poprawnie stosuje podstawowe pojęcia o komunikacji				
MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI <i>Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:</i> • Wypowiedzi ustne: wyrażenie opinii, podanie argumentu i przykładu, udział w dyskusji, odpowiedź na odmienne stanowisko, podsumowanie rozmowy. • Wykonanie lub prezentacja: karta stanowiska, krótka wypowiedź argumentacyjna, mini-debata, prezentacja własnego zdania. • Analiza materiału: odróżnienie opinii od argumentu, ocena związku argumentu ze stanowiskiem, rozpoznanie nadawcy, odbiorcy i intencji. • Współpraca: dyskusja z podziałem ról, tworzenie wspólnego stanowiska, bank argumentów, koleżeńskie oceny rzeczowości wypowiedzi. • Proces uczenia się: samoocena udziału w rozmowie, poprawa słabego argumentu, porównanie pierwszego i ulepszanego uzasadnienia, refleksja nad kulturą dyskusji.				
2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Wyraża prostą opinię i z pomocą podaje powód; rozpoznaje nadawcę i odbiorcę w oczywistej sytuacji.	Samodzielnie formułuje stanowisko, podaje jeden trafny argument i stosuje podstawowe pojęcia.	Uzasadnia opinię argumentem i przykładem, rozpoznaje intencję oraz reaguje z szacunkiem na inne zdanie.	Porównuje stanowiska, ocenia trafność prostych argumentów i świadomie dobiera sposób wypowiedzi.	Prowadzi rzeczową rozmowę, waży racje, modyfikuje argumentację i pomaga osiągnąć porozumienie.

2. Odbiór tekstów kultury

Pytanie wiodące: Jak i za pomocą jakich zabiegów wypowiedzi i zjawiska kultury oddziałują na odbiorcę?

ODT. 1 Przedstawia uzasadnioną propozycję odczytania tekstu należącego do literatury lub innej sztuki. PP IV–VI, 2.1 MODUŁ KULTURA – dotyczy PP IV–VI, 2.1. ZAKRES BAZOWY KLASY IV: <i>tekst literacki, film, teatr, komiks, muzyka, dzieło plastyczne lub przekaz audiowizualny dostosowany do wieku.</i>				
KRYTERIA SUKCESU – uczeń: określa temat lub główną myśl tekstu • formułuje prostą propozycję odczytania • wskazuje element tekstu potwierdzający wniosek opisuje własną reakcję odbiorczą • odróżnia informację z tekstu od własnej interpretacji				
MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI <i>Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:</i> • Wypowiedzi ustne: rozmowa o tekście, odpowiedź interpretacyjna, przedstawienie własnego odczytania, uzasadnienie reakcji odbiorczej, rekomendacja dzieła. • Wykonanie lub prezentacja: mini-prezentacja, cytaty lub kadr z komentarzem, mapa myśli, nagranie interpretacji, plakat przedstawiający sens utworu. • Analiza materiału: wybór elementu potwierdzającego wniosek, odróżnienie informacji z tekstu od interpretacji, porównanie dwóch możliwych odczytań. • Współpraca: interpretacja w parze, wspólna mapa sensów, galeria odczytań, tworzenie grupowego banku dowodów z tekstu. Proces uczenia się: notatka interpretacyjna, poprawa wniosku po dyskusji, samoocena jakości uzasadnienia, wskazanie dowodu, który zmienił sposób odczytania.				
2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Wskazuje bohatera, zdarzenie lub temat i z pomocą formułuje prosty wniosek o tekście.	Samodzielnie określa temat lub główną myśl i podaje jeden element tekstu, który je potwierdza.	Formułuje spójną propozycję odczytania oraz uzasadnia ją przykładem, cytatem, kadrem lub innym elementem dzieła.	Porównuje dwa możliwe odczytania i ocenia, które jest lepiej uzasadnione treścią lub formą tekstu.	Tworzy samodzielną interpretację tekstu odpowiedniego dla klasy IV i trafnie łączy różne elementy dzieła.

ODT. 2 Określa perspektywę i intencję nadawcy, tematykę i problematykę wypowiedzi oraz rozpoznaje zabiegi wywołujące reakcję odbiorcy. PP IV–VI, 2.2–2.3 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: proste porównanie perspektyw, rozpoznawanie zamiaru nadawcy oraz reakcji: rozśmieszenie, wzruszenie, zaciekawienie, przestraszenie.

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

określa, kto mówi i do kogo • rozpoznaje podstawową intencję nadawcy • nazywa temat i prosty problem tekstu opisuje własne wrażenie i w skazuje jego przyczynę • porównuje dwa sposoby przedstawienia tej samej sytuacji

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** omówienie perspektywy i intencji nadawcy, opis reakcji odbiorcy, porównanie dwóch przekazów, wyjaśnienie źródła emocji.
- **Wykonanie lub prezentacja:** tabela nadawca–intencja–odbiorca, kadr z adnotacją, mini-prezentacja, przekształcenie sceny przez zmianę perspektywy.
- **Analiza materiału:** analiza fragmentu, obrazu lub nagrania, wskazanie zabiegu wywołującego reakcję, porównanie sposobów przedstawiania tej samej sytuacji.
- **Współpraca:** analiza w parze, grupowa mapa perspektyw, uzgadnianie problematyki tekstu, dyskusja o skuteczności zastosowanych środków.
- **Proces uczenia się:** zapis pierwszego i zmienionego odczytania, checklista analizy przekazu, uzasadnienie korekty wniosku po rozmowie lub informacji zwrotnej.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Rozpoznaje nadawcę, temat i podstawową emocję wywołaną tekstem, korzystając z pytań pomocniczych.	Samodzielnie określa typową intencję nadawcy i wskazuje element, który rozśmiesza, wzrusza lub budzi napięcie.	Wyjaśnia perspektywę nadawcy, prostą problematykę i związek między zastosowanym zabiegiem a reakcją odbiorcy.	Porównuje perspektywy lub intencje dwóch przekazów i ocenia skuteczność zastosowanych środków.	Twórco zmienia perspektywę lub sposób przedstawienia sytuacji i uzasadnia, jak zmieni się odbiór tekstu.

ODT. 3 Określa elementy świata przedstawionego i specyfikę fikcji oraz rozpoznaje narratora lub podmiot mówiący. PP IV–VI, 2.4 i 2.8

ZAKRES BAZOWY KLASY IV: czas, miejsce, bohaterowie, wydarzenia, fabuła, narrator lub podmiot mówiący; realizm i fantastyka.

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

ustala czas, miejsce, bohaterów i wydarzenia • porządkuje przebieg zdarzeń • rozpoznaje narratora lub podmiot mówiący • odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych • wyjaśnia podstawową rolę fikcji

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** opowiadanie przebiegu zdarzeń, omówienie świata przedstawionego, rozpoznanie narratora lub podmiotu mówiącego, wyjaśnienie różnicy między realizmem a fantastyką.
- **Wykonanie lub prezentacja:** plan wydarzeń, mapa świata przedstawionego, karta bohatera, oś czasu, schemat narratora, tabela realizm–fantastyka.
- **Analiza materiału:** porządkowanie wydarzeń, ustalanie związków przychytno-skutkowych, klasyfikowanie elementów realistycznych i fantastycznych, analiza wpływu narratora.
- **Współpraca:** wspólne tworzenie mapy lub osi czasu, podział materiału między członków grupy, wzajemna weryfikacja kolejności i poprawności ustaleń.
- **Proces uczenia się:** korekta planu wydarzeń, porównanie dwóch wersji mapy, samoocena kompletności, uzupełnianie brakujących elementów po informacji zwrotnej.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą wskazuje podstawowe elementy świata przedstawionego i rozpoznaje oczywiste elementy fantastyczny.	Samodzielnie wymienia czas, miejsce, bohaterów i najważniejsze zdarzenia oraz rozpoznaje narratora lub podmiot.	Porządkuje zdarzenia, wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe i odróżnia fikcję realistyczną od fantastycznej.	Analizuje, jak narrator, perspektywa lub element fantastyczny wpływa na sposób przedstawienia wydarzeń.	Przekształca scenę przez zmianę narratora lub konwencji i trafnie wyjaśnia zmianę znaczenia lub nastroju.

ODT. 4 Porównuje i ocenia postępowanie bohaterów, uwzględniając motywy, skutki działań i własne doświadczenia. PP IV–VI, 2.5 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: cechy i zachowania postaci, proste motywy, przyczyny i skutki, wartości obecne w tekście.

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

nazywa cechę bohatera i potwierdza ją zachowaniem • wskazuje przyczynę lub skutek działania • porównuje decyzje bohaterów • formułuje ocenę postępowania • uzasadnia ocenę tekstem lub doświadczeniem

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** ocena postępowania bohatera, dyskusja, obrona własnego stanowiska, wywiad z bohaterem, uzasadnienie wyboru wartości.
- **Wykonanie lub prezentacja:** charakterystyka lub karta postaci, list do bohatera, tabela decyzji, mapa konfliktu wartości, scenka z alternatywnym rozwiązaniem.
- **Analiza materiału:** wskazanie motywów, przyczyn i skutków działania, porównanie decyzji postaci, dobór dowodu z tekstu, rozpoznanie niejednoznaczności¹.
- **Współpraca:** debata, odgrywanie ról, grupowa mapa decyzji, wspólne przewidywanie konsekwencji, ocena koleżeńska uzasadnienia.
- **Proces uczenia się:** zmiana lub doprecyzowanie oceny po analizie dowodów, samoocena argumentacji, refleksja nad własnym doświadczeniem, poprawa wniosku

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Nazywa wybraną cechę lub działanie bohatera i wskazuje związane z nim zdarzenie.	Opisuje postępowanie bohatera, podaje możliwy powód i formułuje prostą ocenę.	Porównuje bohaterów lub ich decyzje, wskazuje przyczyny i skutki oraz uzasadnia ocenę tekstem.	Analizuje konflikt wartości lub niejednoznaczność decyzji i odnosi wniosek do doświadczenia ucznia.	Rozważa alternatywne decyzje bohatera, przewiduje ich konsekwencje i formułuje wyważoną ocenę.

ODT. 5 Rozpoznaje środki językowe i zabiegi artystyczne oraz określa ich wpływ na wyobraźnię, emocje, zmysły i sens tekstu. PP IV–VI, 2.6 i 2.8

ZAKRES BAZOWY KLASY IV: w klasie IV przede wszystkim: epitet, porównanie, powtórzenie, wyliczenie, wyraz dźwiękonaśladowczy, rym; metafora – w zakresie realizowanego programu.

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

wskazuje i nazywa poznany środek • podaje przykład z tekstu • wyjaśnia, co środek przedstawia lub podkreśla łącząc środek z nastrojem lub obrazowaniem • porównuje efekt dwóch wersji wypowiedzi

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** wskazanie i nazwanie środka, omówienie jego funkcji, czytanie interpretacyjne, mini-prezentacja o wpływie języka na odbiorcę.
- **Wykonanie lub prezentacja:** karta środków językowych, komentarz do cytatu, przekształcenie fragmentu, językowy eksperyment, prezentacja dwóch wersji tekstu.
- **Analiza materiału:** analiza wiersza lub prozy, łączenie środka z nastrojem i obrazowaniem, porównanie efektu różnych rozwiązań, ocena trafności użycia środka.
- **Współpraca:** grupowy bank przykładów, wspólna analiza fragmentu, koleżeńskie sprawdzanie nazw i funkcji środków, konsultowanie przeróbki tekstu.
- **Proces uczenia się:** adnotowanie tekstu, poprawa analizy po informacji zwrotnej, porównanie własnej pierwszej i poprawionej interpretacji, samoocena doboru przykładów.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Rozpoznaje w prostym przykładzie jeden z poznanych środków i wskazuje jego fragment.	Nazywa środek i opisuje, co przedstawia, podkreśla lub naśladuje.	Wyjaśnia funkcję środka w konkretnym tekście i łączy ją z nastrojem, obrazem lub emocją.	Porównuje działanie kilku środków i ocenia, który z nich silniej wpływa na odbiór.	Świadomie przekształca krótki fragment, dobiera środki do zamierzonego efektu i uzasadnia wybór.

ODT. 6 | Interpretuje głosowo wybrany tekst, wykorzystując tempo, intonację, akcent, pauzę i natężenie głosu. PP IV–VI, 2.7 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: *głośne czytanie, recytacja, czytanie z podziałem na role i interpretacja dialogu.*

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

czyta poprawnie, płynnie i w wyrażeniu • uwzględnia znaki interpunkcyjne • dobiera tempo, pauzy i intonację oddaje głosem sens lub nastrój • poprawia wykonanie po informacji zwrotnej

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** głośne czytanie, recytacja, czytanie z podziałem na role, interpretacja dialogu, uzasadnienie sposobu wykonania.
- **Wykonanie lub prezentacja:** występ, nagranie audio lub wideo, prezentacja fragmentu, interpretacja tekstu z wykorzystaniem tempa, pauzy, akcentu i intonacji.
- **Analiza materiału:** oznaczenie w tekście miejsc pauzy i akcentu, porównanie wariantów wykonania, analiza związku brzmienia z sensem i nastrojem.
- **Współpraca:** czytanie w rolach, próba zespołowa, koleżeńskie wskazówki reżyserkie, wspólne ustalenie sposobu interpretacji sceny.

Proces uczenia się: plan próby, samoocena nagrania, porównanie dwóch wykonania, poprawa po informacji zwrotnej, krótka refleksja nad zmianą efektu.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Czyta krótki tekst zrozumiale i respektuje podstawowe znaki interpunkcyjne, czasem z pomocą.	Czyta płynnie, stosuje podstawową intonację i podejmuje próbę recytacji lub czytania roli.	Dobiera tempo, pauzy, akcent i natężenie głosu do sensu oraz nastroju tekstu.	Tworzy spójną interpretację głosową, świadomie różnicuje środki i wyjaśnia wybrane rozwiązania.	Porównuje warianty wykonania, eksperymentuje z interpretacją i wybiera najbardziej przekonującą wersję.

ODT. 7 | Rozpoznaje i wykorzystuje podstawowe pojęcia oraz cechy gatunków i form omawianych w klasie IV. PP IV–VI, 2.8 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: *opowiadanie, powieść, baśń, legenda i mit; przypowieść – jeżeli została przewidziana w programie klasy IV.*

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

rozpoznaje gatunek lub formę realizowaną na zajęciach • wskazuje charakterystyczne cechy • potwierdza cechy przykładami z tekstu porównuje dwie poznane formy • poprawnie stosuje podstawowe pojęcia literackie

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** rozpoznanie gatunku i uzasadnienie odpowiedzi, omówienie jego cech, porównanie dwóch form literackich, wyjaśnienie funkcji cechy gatunkowej.
- **Wykonanie lub prezentacja:** tabela cech, karta lektury, prezentacja gatunku, quiz z uzasadnieniem, własny krótki tekst wykorzystujący poznane cechy.
- **Analiza materiału:** klasyfikowanie tekstów, rozpoznawanie gatunku po fragmencie, wskazywanie przykładów cech, porównanie gatunków i form • **Współpraca:** grupowe sortowanie tekstów, wspólna mapa cech, uzgadnianie kryteriów klasyfikacji, koleżeńskie weryfikacje własnego utworu.

Proces uczenia się: checklista cech gatunkowych, korekta klasyfikacji po analizie dowodów, samoocena wykorzystania cech w tekście własnym, uzupełnianie karty po informacji zwrotnej.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Rozpoznaje wybraną formę po najbardziej oczywistej cesze, korzystając z podpowiedzi.	Nazywa formę lub gatunek i wskazuje jego podstawowe cechy w znanym tekście.	Porównuje dwie omawiane formy i potwierdza cechy konkretnymi przykładami.	Wyjaśnia funkcję cech gatunkowych i rozpoznaje ich nietypowe lub twórcze użycie.	Samodzielnie klasyfikuje nieoczywisty tekst z zakresu klasy IV lub tworzy krótki utwór świadomie wykorzystujący poznane cechy.

3. Świadomość języka

Pytanie wiodące: Jak porozumiewać się skutecznie, poprawnie i etycznie, świadomie wykorzystując wiedzę o języku oraz zasoby językowe?

JĘZ. 1 Rozpoznaje poznane w klasie IV odmienne i nieodmienne części mowy oraz stosuje poprawne formy wyrazów odmiennych. PP IV–VI, 3.1 i 3.10 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: *kategorie gramatyczne ograniczone do zakresu przyjętego programu klasy IV; nacisk na funkcję form w zdaniu i wypowiedzi.*

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

rozpoznaje poznane części mowy • odróżnia wyrazy odmienne od nieodmiennych • określa podstawowe kategorie gramatyczne stosuje poprawne formy w zdaniu • poprawia błędy fleksyjne

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** nazwanie części mowy, objaśnienie wyboru formy gramatycznej, uzasadnienie odmiany, ustne wskazanie i poprawienie błędu.
- **Wykonanie lub prezentacja:** karta klasyfikacji, tabela odmiany, przekształcanie form, quiz językowy, tekst własny z zaznaczonymi przykładami.
- **Analiza materiału:** analiza zdania, porównanie form gramatycznych, określanie poznanych kategorii, rozpoznanie funkcji formy w wypowiedzi.
- **Współpraca:** językowa układanka w parze, wspólna klasyfikacja wyrazów, wzajemna korekta form, uzgadnianie uzasadnienia.
- **Proces uczenia się:** notatnik błędów, porównanie tekstu przed i po korekcie, samoocena rozpoznawania części mowy, plan ćwiczenia trudnych form.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Rozpoznaje podstawowe części mowy w prostych przykładach i z pomocą dobiera poprawną formę wyrazu.	Samodzielnie rozpoznaje najczęściej omawiane części mowy i poprawnie stosuje ich typowe formy.	Określa poznane kategorie gramatyczne i świadomie dobiera formy wyrazów do znaczenia zdania.	Porównuje formy gramatyczne, rozpoznaje ich funkcję w wypowiedzi i samodzielnie koryguje błędy.	Elastycznie wykorzystuje poznane formy do zmiany znaczenia lub tonu wypowiedzi, pozostając w zakresie programu klasy IV.

JĘZ. 2 Wyjaśnia znaczenie wyrazów w kontekście, korzysta ze słowników, wzbogaca słownictwo oraz odróżnia znaczenie dosłowne od przenośnego. PP IV–VI, 3.2 i 3.5–3.7 oraz 3.10

ZAKRES BAZOWY KLASY IV: *synonimy, antonimy, podstawowe związki frazeologiczne, wyrazy neutralne i wartościujące, proste przenośnie.*

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

ustala znaczenie wyrazu z kontekstu • korzysta z odpowiedniego słownika • dobiera synonim lub antonim rozpoznaje znaczenie dosłowne i przenośne • dobiera precyzyjne słownictwo do wypowiedzi

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** wyjaśnienie znaczenia wyrazu w kontekście, uzasadnienie doboru synonimu, omówienie frazeologizmu, wskazanie znaczenia dosłownego i przenośnego.
- **Wykonanie lub prezentacja:** karta leksykalna, mini-słownik, mapa słowa, tekst własny z nowym słownictwem, prezentacja znaczeń wybranego wyrazu.
- **Analiza materiału:** porównanie znaczeń w różnych kontekstach, analiza nacechowania słów, dobór antonimów i synonimów, ocena precyzji słownictwa.
- **Współpraca:** praca ze słownikiem w parze, wspólny bank słów, gra leksykalna, koleżeńskie redagowanie tekstu.
- **Proces uczenia się:** portfolio nowych słów, osobista lista wyrażań, poprawa tekstu przez zmianę słownictwa, samoocena trafności decyzji leksykalnych.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Odczytuje podstawowe znaczenie wyrazu z kontekstu i korzysta ze wskazanego słownika.	Wyjaśnia znaczenie wyrazu, dobiera prosty synonim lub antonim i rozpoznaje oczywiste przenośnię.	Dobiera precyzyjne słownictwo, stosuje poznane frazeologizmy i porównuje znaczenia w dwóch kontekstach.	Analizuje nacechowanie emocjonalne lub stylistyczne i ocenia trafność doboru słów w wypowiedzi.	Twórczo wykorzystuje wieloznaczność i przenośnię oraz świadomie modyfikuje słownictwo do celu i odbiorcy.

JĘZ. 3 Rozpoznaje i stosuje podstawowe pojęcia fonetyczne pomocne w poprawnym czytaniu, dzieleniu wyrazów i wyjaśnianiu pisowni. PP IV–VI, 3.10 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: *głoska i litera, samogłoska i spółgłoska, sylaba; głoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz ustne i nosowe – w zakresie programu klasy IV.*

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

odróżnia głoskę od litery • dzieli w wyrazy na sylaby i głoski • rozpoznaje samogłoski i spółgłoski
rozpoznaje poznane cechy głosek • w wykorzystuje wiedzę fonetyczną w czytaniu lub pisowni

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** wyjaśnienie różnicy między głoską a literą, ustne dzielenie wyrazu, nazywanie cech głosek, głośne czytanie.
- **Wykonanie lub prezentacja:** analiza głoskowa i sylabowa, karta fonetyczna, schemat wyrazu, gra lub quiz językowy, nagranie poprawnej wymowy.
- **Analiza materiału:** porównanie wymowy i zapisu, rozpoznawanie samogłosek i spółgłosek, wskazywanie poznanych cech głosek, wyjaśnianie prostych różnic.
- **Współpraca:** analiza wyrazów w parze, wzajemne sprawdzanie podziału, grupowa gra fonetyczna, wspólne wyjaśnianie trudnego przykładu.
- **Proces uczenia się:** karta błędów fonetycznego, poprawa analizy po wskazówce, samoocena, porównanie pierwszego i poprawionego rozwiązania.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą odróżnia literę od głoski, wskazuje samogłoskę i dzieli prosty wyraz na sylaby.	Samodzielnie wykonuje podstawową analizę głoskową i sylabową w typowych przykładach.	Rozpoznaje poznane cechy głosek i wykorzystuje je do poprawnego czytania lub wyjaśnienia prostego zapisu.	Porównuje wymowę i zapis wyrazów, wyjaśnia różnice i poprawia błędy wynikające z wymowy.	Samodzielnie stosuje wiedzę fonetyczną w nowych przykładach z zakresu klasy IV i jasno uzasadnia rozwiązanie.

JĘZ. 4 Stosuje poznane zasady ortograficzne, wykorzystując wiedzę o odmianie i wymowie wyrazów, oraz dokonuje korekty zapisu. PP IV–VI, 3.8 i 3.10 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: *zasady ortograficzne przewidziane w programie klasy IV; praca ze słownikiem i strategię samokontroli.*

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

stosuje poznane reguły w zadaniach i w własnym tekście • uzasadnia pisownię regułą, odmianą lub wymową • korzysta ze słownika ortograficznego odnajdując i poprawia własne błędy • sprawdza zapis przed oddaniem pracy

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** uzasadnienie pisowni regułą, odmianą lub wymową, wyjaśnienie poprawki, omówienie sposobu sprawdzenia wyrazu.
- **Wykonanie lub prezentacja:** tekst własny, dyktando diagnostyczne, autodyktando, uzupełnianie luk, korekta, praca ze słownikiem ortograficznym.
- **Analiza materiału:** klasyfikowanie błędów, porównanie wariantów zapisu, dobór reguły, wykorzystanie odmiany lub wymowy do wyjaśnienia pisowni.
- **Współpraca:** koleżeńska korekta według klucza, wspólny bank reguł i przykładów, gra ortograficzna, uzgadnianie sposobu sprawdzenia zapisu.
- **Proces uczenia się:** portfolio najczęstszych błędów, porównanie pierwszej i poprawionej wersji tekstu, plan pracy nad trudnością, samoocena skuteczności strategii.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Stosuje najczęstsze poznane reguły w prostych wyrazach i poprawia błąd po wskazaniu miejsca lub zasady.	Samodzielnie stosuje podstawowe reguły w typowych zadaniach i sprawdza wątpliwy zapis w słowniku.	Wyjaśnia zastosowaną regułę, wykorzystuje odmianę lub wymowę i poprawia większość własnych błędów.	Stosuje poznane zasady w dłuższym tekście, rozpoznaje trudniejsze przypadki z programu klasy IV i prowadzi korektę.	Planuje skuteczną strategię kontroli zapisu, trafnie uzasadnia trudne przykłady z zakresu klasy IV i redaguje tekst.

JEŻ. 5 Stosuje poznane znaki interpunkcyjne w różnych wypowiedzeniach i wykorzystuje je do porządkowania sensu tekstu. PP IV–VI, 3.9 i 3.10 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: znaki kończące zdanie, przecinek w poznanych sytuacjach, zapis dialogu, cudzysłów, dwukropek i nawias – zgodnie z programem klasy IV.				
KRYTERIA SUKCESU – uczeń: stosuje poznane znaki w zdaniach i tekście • poprawnie zapisuje prosty dialog lub w yliczenie • łączy znak z budową i sensem zdania czytając zgodnie z interpunkcją • odnajduje i poprawia błędy interpunkcyjne				
MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI <i>Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:</i> • Wypowiedzi ustne: czytanie zgodne z interpunkcją, uzasadnienie zastosowanego znaku, wyjaśnienie różnicy w sensie lub tempie odczytania. • Wykonanie lub prezentacja: zapis dialogu, wylczenia lub cytatu, dyktando interpunkcyjne, redagowanie i korekta tekstu, prezentacja dwóch wariantów zapisu. • Analiza materiału: porównanie wariantów interpunkcyjnych, łączenie znaków z budową zdania, wykrywanie błędów, analiza wpływu interpunkcji na sens. • Współpraca: wspólna korekta tekstu, czytanie dialogu w parze, uzgadnianie zapisu, koleżeńskie wyjaśnianie zasad. • Proces uczenia się: lista kontrolna znaków, poprawa tekstu po informacji zwrotnej, porównanie wersji, samoocena czytelności i poprawności zapisu.				
2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Stosuje kropkę, pytajnik i wykrzyknik w prostych zdaniach oraz poprawia wskazany błąd.	Samodzielnie stosuje podstawowe znaki w typowych wypowiedzeniach i prostych wylczeniach.	Poprawnie zapisuje dialog lub inny poznany układ i wyjaśnia podstawową funkcję użytych znaków.	Porównuje warianty interpunkcyjne, analizuje ich wpływ na sens lub tempo i samodzielnie redaguje zapis.	Świadomie dobiera interpunkcję w rozbudowanym tekście klasy IV i uzasadnia różnice znaczeniowe.

4. Tworzenie wypowiedzi

Pytanie wiodące: Jak za pomocą różnych form wypowiedzi i środków wyrazu przekazywać myśli, emocje i opinie różnym odbiorcom w różnych sytuacjach?

TWO. 1 Tworzy proste notatki w różnych formach, wybiera najważniejsze informacje oraz formułuje pytania i plan odtwórczy tekstu. PP IV–VI, 4.1–4.2 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: notatka punktowa, plan, tabela, mapa myśli i pytania do jednego źródła; łączenie dwóch prostych źródeł jako rozszerzenie.				
KRYTERIA SUKCESU – uczeń: wybiera najważniejsze informacje • odróżnia informacje główne od pomocniczych • porządkuje dane w logicznej kolejności dobierając czytelną formę notatki • zachowuje zgodność ze źródłem				
MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI <i>Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:</i> • Wypowiedzi ustne: ustne podsumowanie na podstawie notatki, wyjaśnienie sposobu selekcji informacji, odpowiedź z wykorzystaniem planu lub fiszek. • Wykonanie lub prezentacja: notatka punktowa, linearna lub graficzna, mapa myśli, tabela, plan odtwórczy, zestaw pytań, fiszki. • Analiza materiału: wybór informacji głównych, porządkowanie danych, porównanie form notowania, łączenie informacji z dwóch prostych źródeł. • Współpraca: wspólna notatka, porównanie notatek w parze, grupowa synteza fragmentów, wzajemne sprawdzanie zgodności ze źródłem. • Proces uczenia się: poprawa notatki po jej wykorzystaniu, samoocena funkcjonalności, porównanie dwóch wersji, wskazanie elementów pomocniczych w zapamiętywaniu.				
2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą wybiera najważniejsze informacje i zapisuje je w kilku punktach lub prostym planie.	Samodzielnie sporządza krótką notatkę albo plan, zachowując kolejność i zgodność z tekstem.	Selekcjonuje informacje, dobiera czytelną formę i formułuje trafne pytania do tekstu.	Porównuje dwie proste formy notowania lub dwa źródła i wybiera rozwiązanie najlepiej służące zadaniu.	Projektuje funkcjonalną notatkę do samodzielnego uczenia się lub prezentacji i uzasadnia jej strukturę.

TWO. 2 Komponuje wypowiedzi użytkowe i relacjonujące oraz prostą prezentację multimedialną, dbając o cel, odbiorcę i układ graficzny. PP IV–VI, 4.3 i 4.7–4.8 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: *list tradycyjny i elektroniczny, prosta relacja lub sprawozdanie oraz krótka prezentacja; zakres zgodny z programem klasy IV.*

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

uwzględnia cel i odbiorcę • zachowuje podstawowe elementy formy • porządkuje informacje stosując właściwe formuły i układ graficzny • sprawdza poprawność i czytelność

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** relacja ustna, prezentacja przed odbiorcami, omówienie celu i adresata wypowiedzi, uzasadnienie doboru formy i stylu.
- **Wykonanie lub prezentacja:** list, e-mail, wiadomość, relacja, sprawozdanie, slajd lub prezentacja multimedialna, komunikat w środowisku cyfrowym.
- **Analiza materiału:** porównanie form użytkowych, sprawdzenie kompletności informacji, analiza układu graficznego, ocena dostosowania stylu do odbiorcy.
- **Współpraca:** wspólne przygotowanie prezentacji, redagowanie w parze, podział zadań, informacja zwrotna od odbiorców i koleżeńska korekta.
- **Proces uczenia się:** plan i szkic wypowiedzi, pierwsza i poprawiona wersja, lista kontrolna elementów formy, dokumentowanie zmian po informacji zwrotnej.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Tworzy krótką formę według wzoru i uwzględnia jej podstawowe elementy.	Samodzielnie redaguje typową formę, zachowując cel, odbiorcę i prostą kompozycję.	Dobiera styl i układ graficzny, przekazuje kompletne informacje i stosuje właściwe formuły.	Porównuje możliwe sposoby organizacji wypowiedzi, selekcionuje materiał i poprawia jej funkcjonalność.	Projektuje skuteczną wypowiedź użytkową lub prezentację dla konkretnej sytuacji i świadomie ocenia jej odbiór.

TWO. 3 Formułuje opinię i tworzy krótką wypowiedź argumentacyjną, wspierając stanowisko argumentem i przykładem. PP IV–VI, 4.4 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: *opinia, jeden lub dwa powiązane argumenty, przykład z tekstu lub doświadczenia oraz proste podsumowanie.*

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

jasno formułuje stanowisko • podaje argument związany z opinią • dobiera przykład porządkuje w wypowiedź • rozpoznaje i poprawia słaby element uzasadnienia

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** odpowiedź argumentacyjna, dyskusja, mini-debata, prezentacja stanowiska, obrona argumentu i reakcja na zastrzeżenie.
- **Wykonanie lub prezentacja:** akapit argumentacyjny, karta stanowiska, komentarz, list z opinią, krótka prezentacja argumentów.
- **Analiza materiału:** porządkowanie argumentów, dobór przykładu, rozpoznanie opinii i uzasadnienia, ocena trafności oraz siły argumentu.
- **Współpraca:** zespołowy bank argumentów, dyskusja z rolami, wspólne doskonalenie uzasadnienia, koleżeńska informacja zwrotna.
- **Proces uczenia się:** plan wypowiedzi, poprawa słabego argumentu, porównanie szkicu i wersji końcowej, samoocena spójności wywodu.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Wyraża prostą opinię i z pomocą podaje jeden powód.	Formułuje jasne stanowisko i wspiera je jednym trafnym argumentem lub przykładem.	Buduje spójną wypowiedź z co najmniej jednym rozwiniętym argumentem, przykładem i podsumowaniem.	Porównuje trafność argumentów, rozpoznaje nieścisłość i poprawia uzasadnienie.	Tworzy przekonującą wypowiedź odpowiednią dla klasy IV, uwzględnia możliwe zastrzeżenie i świadomie doskonali wywód.

TWO. 4 Opisuje przedmiot, krajobraz, sytuację i przeżycie oraz charakteryzuje postać, wykorzystując znaczące szczegóły. PP IV–VI, 4.5 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: *krótszy opis, opis przeżycia i podstawowa charakterystyka postaci z odwołaniem do zachowania lub tekstu.*

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

wybiera istotne cechy i szczegóły • porządkuje opis • stosuje precyzyjne słownictwo łączy cechy postaci z działaniami • zachowuje spójność wypowiedzi

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** opis ilustracji, miejsca, sytuacji lub przeżycia, prezentacja postaci, ustne uzasadnienie doboru szczegółów.
- **Wykonanie lub prezentacja:** opis przedmiotu, krajobrazu, sytuacji lub przeżycia, charakterystyka, karta postaci, porównanie dwóch postaci.
- **Analiza materiału:** wybór znaczących szczegółów, łączenie cech z działaniami, porównanie punktów widzenia, analiza funkcji słownictwa i kompozycji.
- **Współpraca:** wspólny bank słownictwa, planowanie opisu w parze, koleżeńska ocena według kryteriów, redagowanie wybranego fragmentu.

Proces uczenia się: plan opisu, szkic i wersja poprawiona, samoocena spójności, zaznaczenie zmian wprowadzonych po informacji zwrotnej.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Wymienia podstawowe cechy obiektu lub postaci i tworzy kilka powiązanych zdań.	Tworzy prosty, uporządkowany opis lub charakterystykę, podając cechy i przykłady.	Dobiera znaczące szczegóły, stosuje różnicowane słownictwo i łączy cechy postaci z jej działaniami.	Analizuje funkcję szczegółu, punkt widzenia lub nastrój i świadomie poprawia kompozycję opisu.	Twórczo komponuje opis lub charakterystykę w zakresie klasy IV, dobierając język do zamierzonego efektu.

TWO. 5 Podejmuje działania twórcze z wykorzystaniem języka i poznanych form, w tym tworzy opowiadanie o spójnej fabule. PP IV–VI, 4.6–4.8 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: *opowiadanie, dialog, historia obrazkowa lub komiks; prosta forma dziennikarska – jeżeli przewiduje ją program klasy IV.*

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

realizuje temat i polecenie • tworzy początek, rozwinięcie i zakończenie • zachowuje logiczny ciąg wydarzeń wprowadza opis lub dialog • redaguje tekst po informacji zwrotnej

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** opowiadanie historii, prezentacja pomysłu na fabułę, czytanie dialogu, omówienie decyzji twórczych.
- **Wykonanie lub prezentacja:** opowiadanie, alternatywne zakończenie, dialog, scenariusz, komiks, historia obrazkowa, story board, podcast lub słuchowisko.
- **Analiza materiału:** plan fabuły, porządkowanie zdarzeń, analiza związków przyczynowo-skutkowych, porównanie wersji tekstu, ocena spójności. • **Współpraca:** wspólne pisanie sceny, grupowy komiks lub nagranie, podział ról w realizacji, konsultowanie pomysłów i koleżeńska redakcja.
- **Proces uczenia się:** kolejne wersje utworu, portfolio redakcyjne, poprawa po informacji zwrotnej, samoocena produktu i sposobu pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Tworzy krótką historię zgodną z tematem i zachowuje podstawową kolejność wydarzeń.	Samodzielnie pisze spójne opowiadanie z początkiem, rozwinięciem i zakończeniem.	Rozwija fabułę, wprowadza opis lub dialog i zachowuje wyraźne związki przyczynowo-skutkowe.	Świadomie komponuje narrację, buduje nastrój lub postać i redaguje tekst na podstawie kryteriów.	Tworzy oryginalny, konsekwentny tekst z zakresu klasy IV, eksperymentuje z formą i trafnie ocenia własne rozwiązania.

5. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości

Pytanie wiodące: Jak wyznawane wartości i role odgrywane w różnych wspólnotach kształtują tożsamość i odpowiedzialność za otaczający świat?

AUT. 1 Opisuje ważne wartości, doświadczenia wspólnotowe i pełnione role oraz rozpoznaje emocje własne i innych. PP IV–VI, 5.1–5.3 i 5.5 MODUŁ FILOZOFICZNY – dotyczy PP IV–VI, 5.1–5.3.

ZAKRES BAZOWY KLASY IV: rodzina, klasa, szkoła, grupa rówieśnicza i wspólnota lokalna; nazywanie emocji i prostych wartości.

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

nazywa emocje i wartości obecne w tekście lub sytuacji • opisuje w własną rolę w społeczności • odwołuje się do konkretnego przykładu w wyjaśnieniu związków wartości z decyzją • uwzględnia perspektywę innej osoby

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** rozmowa o wartościach, emocjach i rolach, dyskusja o decyzjach, przedstawienie perspektywy własnej lub bohatera.
- **Wykonanie lub prezentacja:** mapa wartości, karta emocji, notatka refleksyjna, scenka, prezentacja roli pełnionej w społeczności.
- **Analiza materiału:** rozpoznanie związku emocji, wartości i decyzji, porównanie perspektyw, analiza prostego konfliktu wartości i konsekwencji wyboru. • **Współpraca:** wspólne ustalanie zasad klasy, analiza sytuacji w grupie, rozmowa z podziałem ról, formułowanie wspólnego wniosku.
- **Proces uczenia się:** refleksja nad własną rolą, samoocena zachowania języka szacunku, doprecyzowanie stanowiska po rozmowie, zapis zmiany perspektywy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Rozpoznaje podstawową emocję lub wartość i wskazuje sytuację, w której się ujawnia.	Opisuje swoją lub bohatera rolę w społeczności i podaje prosty przykład ważnej wartości.	Wyjaśnia związek emocji, wartości i decyzji oraz uzasadnia stanowisko konkretną sytuacją.	Porównuje perspektywy osób, analizuje prosty konflikt wartości i zachowuje język szacunku.	Formułuje samodzielną refleksję odpowiednią dla wieku, przewiduje konsekwencje wyborów i proponuje odpowiedzialne działanie.

AUT. 2 Omawia i ocenia swoje zaangażowanie w uczenie się, korzysta z informacji zwrotnej i planuje kolejny krok. PP IV–VI, 5.4 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: samoocena konkretnej pracy lub zadania, poprawa i realistyczny plan dalszego działania.

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

wskazuje mocną stronę pracy • nazywa trudność • odnosi refleksję do konkretnego dowodu korzysta z informacji zwrotnej • planuje i sprawdza kolejny krok

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** rozmowa refleksyjna, przedstawienie postępu, nazwanie mocnej strony i trudności, uzasadnienie kolejnego kroku.
- **Wykonanie lub prezentacja:** samoocena, karta celu, dziennik uczenia się, portfolio, lista kontrolna, krótka prezentacja własnego postępu.
- **Analiza materiału:** porównanie kolejnych wersji pracy, rozpoznanie przyczyny błędów, analiza informacji zwrotnej, wybór skutecznej strategii.
- **Współpraca:** ocena koleżeńska, rozmowa z partnerem uczenia się, wspólne ustalanie kryteriów, udzielanie i przyjmowanie informacji zwrotnej.
- **Proces uczenia się:** planowanie, monitorowanie i modyfikowanie działania, dokumentowanie poprawy, realizacja kolejnego kroku, refleksja nad skutecznością zastosowanej strategii

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Po wskazówce nazywa jedną mocną stronę lub trudność i podejmuje prośbę o poprawę.	Samodzielnie wskazuje, co wykonał poprawnie, co wymaga pracy i wybiera prosty kolejny krok.	Korzysta z informacji zwrotnej, poprawia pracę i wyjaśnia, co pomogło osiągnąć postęp.	Porównuje dowody własnego uczenia się, ocenia skuteczność strategii i planuje dalsze działanie.	Samodzielnie modyfikuje plan uczenia się na podstawie efektów pracy i formułuje trafną autorefleksję.

6. Elementy edukacji medialnej

Pytanie wiodące: Jak skutecznie, krytycznie i z dbałością o higienę psychiczną poruszać się w świecie przekazów medialnych i wzmacniać podmiotowość informacyjno-komunikacyjną?

MED. 1 Aktywnie wyszukuje potrzebne informacje, odróżnia fakt od opinii i korzysta z różnych źródeł do poszerzania wiedzy. PP IV–VI, 6.1–6.3 MODUŁ MEDIALNY – dotyczy PP IV–VI, 6.1–6.3.

ZAKRES BAZOWY KLASY IV: proste wyszukiwanie w książce, słowniku, bezpiecznym zasobie cyfrowym; podstawowe porównanie dwóch źródeł.

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

formuluje proste pytanie w wyszukiwawce • odnajduje informację w źródle • odróżnia typowy fakt od opinii • wybiera informacje potrzebne do zadania • podaje nazwę wykorzystanego źródła

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez: • **Wypowiedzi ustne:** przedstawienie znalezionej informacji, wyjaśnienie wyboru źródła, odróżnienie faktu od opinii, odpowiedź z odwołaniem do źródła.

• **Wykonanie lub prezentacja:** karta źródła, notatka informacyjna, prosta bibliografia, mini-prezentacja, plakat lub infografika informacyjna. • **Analiza materiału:** tabela fakt–opinia, porównanie dwóch źródeł, ocena ich przydatności, sprawdzenie zgodności informacji, analiza autora i celu publikacji.

• **Współpraca:** grupowe wyszukiwanie informacji, podział źródeł, wspólne formułowanie wniosków, wzajemne sprawdzanie odwołań.

• **Proces uczenia się:** dziennik wyszukiwania, modyfikowanie hasła lub pytania, zapis kryteriów wyboru źródła, refleksja nad błędnym lub trafnym wyborem.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Odnajduje wskazaną informację w podanym źródle i z pomocą rozpoznaje fakt lub opinię.	Samodzielnie wyszukuje prostą informację, odróżnia typowy fakt od opinii i zapisuje nazwę źródła.	Porównuje informacje z dwóch prostych źródeł i wybiera te istotne dla zadania.	Ocenia przydatność źródła, rozpoznaje podstawową niezgodność i uzasadnia wybór informacji.	Projektuje skuteczny sposób wyszukiwania dla zadania klasy IV, weryfikuje kluczową informację w drugim źródle i wskazuje ograniczenia.

MED. 2 Rozpoznaje, w jaki sposób reklama i inne przekazy wpływają na zachowania oraz decyzje odbiorcy. PP IV–VI, 6.4

MODUŁ MEDIALNY – dotyczy PP IV–VI, 6.4.

ZAKRES BAZOWY KLASY IV: cel reklamy, przewidywany odbiorca, słowo, obraz i dźwięk jako środki wpływu; codzienne decyzje ucznia.

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

określa cel przekazu • wskazuje przewidywanego odbiorcę • rozpoznaje słowo, obraz lub dźwięk służący wpływowi • odróżnia informowanie od zachęcania • wyjaśnia możliwą reakcję odbiorcy

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez: • **Wypowiedzi ustne:** omówienie reklamy lub komunikatu, wyjaśnienie sposobu wpływu, dyskusja o decyzjach odbiorcy, uzasadnienie własnej oceny.

• **Wykonanie lub prezentacja:** karta analizy przekazu, prezentacja porównawcza, plakat, nagranie lub projekt odpowiedzialnego komunikatu reklamowego. • **Analiza materiału:** rozpoznanie celu i odbiorcy, analiza słowa, obrazu i dźwięku, porównanie przekazów, wskazanie środków perswazji i przewidywanego skutku.

• **Współpraca:** zespołowa analiza reklamy, przyjmowanie roli odbiorcy, wspólne projektowanie komunikatu, koleżeńska ocena jego etyczności i skuteczności.

Proces uczenia się: poprawa komunikatu po informacji zwrotnej, samoocena wpływu na odbiorcę, zapis uzasadnienia decyzji, refleksja nad odpowiedzialnością nadawcy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Rozpoznaje reklamy i mówi, do czego zachęca, korzystając z pytań pomocniczych.	Samodzielnie określa cel reklamy i wskazuje prosty środek wpływu, np. hasło, obraz lub muzykę.	Wyjaśnia, jak wybrane środki mogą wpłynąć na odbiorcę i jego codzienną decyzję.	Porównuje dwa przekazy, ocenia ich skuteczność i rozpoznaje uproszczenie lub przesadę.	Projektuje odpowiedzialny komunikat, świadomie dobiera środki perswazyjne i uzasadnia ich etyczne użycie.

MED. 3 Stosuje zasady higieny cyfrowej i opisuje zagrożenia wynikające z korzystania z Internetu oraz przeładowania informacyjnego. PP IV–VI, 6.5 MODUŁ MEDIALNY – dotyczy PP IV–VI, 6.5.

ZAKRES BAZOWY KLASY IV: *czas ekranowy, przerwy, koncentracja, sen, równowaga aktywności, przeciążenie informacjami i szukanie pomocy.*

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

podaje podstawowe zasady higieny cyfrowej • rozpoznaje oznaki przeciążenia lub nadmiernego używania ekranów • proponuje bezpieczną zmianę nawyku w wyjaśnieniu wpływu ekranów na uwagę, sen lub samopoczucie • wie, do kogo zwrócić się o pomoc

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez: • **Wypowiedzi ustne:** wyjaśnienie zasad higieny cyfrowej, omówienie zagrożenia, propozycja sposobu reagowania, wskazanie osoby lub miejsca, w którym można uzyskać pomoc.

- **Wykonanie lub prezentacja:** plan higieny cyfrowej, dziennik czasu ekranowego, plakat lub infografika, scenka problemowa, quiz, prezentacja zasad.
- **Analiza materiału:** analiza przypadku, rozpoznanie skutków przeciążenia informacyjnego, porównanie nawyków, ocena równowagi między aktywnością cyfrową i pozacyfrową.
- **Współpraca:** tworzenie klasowego kodeksu, grupowa scenka, mapa sieci wsparcia, wspólne opracowanie sposobów bezpiecznego reagowania.
- **Proces uczenia się:** monitorowanie nawyków, samoocena, modyfikowanie planu, porównanie danych z kolejnych dni, refleksja nad wpływem zmian na koncentrację i samopoczucie.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Podaje jedną zasadę bezpiecznego korzystania z ekranów i rozpoznaje prostą sytuację przeciążenia.	Wymienia typowe zagrożenia nadmiernego używania ekranów i stosuje podstawowe przerwy lub ograniczenia.	Wyjaśnia wpływ cyfrowych nawyków na uwagę lub samopoczucie i tworzy realistyczny plan zmiany.	Ocenia własne lub opisane nawyki, przewiduje konsekwencje i modyfikuje plan dla lepszej równowagi.	Projektuje przemyślane zasady higieny cyfrowej dla konkretnej sytuacji i uzasadnia je wiedzą oraz obserwacją.

7. Praktyki lekturowe

Pytanie wiodące: W jaki sposób teksty i nawyki lekturowe mogą pomóc zrozumieć siebie i świat?

LEK. 1 Wybiera tekst zgodnie z zainteresowaniami, uzasadnia wybór, planuje proces czytania i dzieli się pierwszymi wrażeniami. PP IV–VI, 7.1–7.3 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: *wybór spośród propozycji nauczyciela i uczniów, realistyczny plan oraz rozmowa czytelnicza.*

KRYTERIA SUKCESU – uczeń:

wybiera tekst zgodnie z zainteresowaniem lub celem • uzasadnia wybór • planuje etapy czytania i dzieli się pierwszymi wrażeniami • formułuje pytania i monitoruje rozumienie

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** uzasadnienie wyboru tekstu, rozmowa czytelnicza, booktalk, rekomendacja, przedstawienie pierwszych wrażeń i pytań do lektury.
- **Wykonanie lub prezentacja:** karta wyboru lektury, plan czytania, dzienniczek, karta pierwszych wrażeń, nagranie audio lub wideo z rekomendacją.
- **Analiza materiału:** porównanie opisów lub fragmentów książek, rozpoznanie własnych zainteresowań, ocena realności planu, dobór tekstu do celu czytania.
- **Współpraca:** konsultacja czytelnicza, rekomendacja dla partnera, rozmowa w klubie książki, wymiana strategii czytania.

• Proces uczenia się: monitorowanie i modyfikowanie planu, samoocena regularności, porównanie oczekiwań z doświadczeniem lektury, zapis skutecznych sposobów utrzymania uwagi.				
2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Wybiera tekst spośród podanych propozycji i krótko mówi, co go zainteresowało.	Uzasadnia wybór, tworzy prosty plan czytania i opisuje pierwsze wrażenie.	Samodzielnie planuje czytanie, formułuje pytania i łączy wrażenia z konkretnymi elementami tekstu.	Modyfikuje plan, monitoruje rozumienie i porównuje oczekiwania z doświadczeniem lektury.	Świadomie dobiera tekst do celu, analizuje własne nawyki i przedstawia trafnie uzasadnioną rekomendację.

LEK. 2 Czyta w roku szkolnym co najmniej cztery dłuższe teksty literackie i wykorzystuje ich znajomość w rozmowie oraz zadaniach. PP IV–VI, 7.4 ZAKRES BAZOWY KLASY IV: <i>co najmniej 4 dłuższe teksty rocznie, dobrane do możliwości i zainteresowań; tematy bliskie doświadczeniom uczniów.</i>				
KRYTERIA SUKCESU – uczeń: wykazuje znajomość najważniejszych wydarzeń i postaci • odwołuje się do konkretnego fragmentu • dzieli się opinią o lekturze łączy problem tekstu z doświadczeniem lub innym utworem • systematycznie realizuje ustalony plan czytania				
MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI <i>Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:</i> • Wypowiedzi ustne: rozmowa o lekturze, odpowiedź ustna, udział w dyskusji, rekomendacja, wypowiedź interpretacyjna oparta na znajomości tekstu. • Wykonanie lub prezentacja: karta lub dzienniczek lektury, projekt, prezentacja, zadanie twórcze, quiz z uzasadnieniem, krótka recenzja. • Analiza materiału: analiza fragmentu, porównanie bohaterów lub motywów, dobór cytatu lub przykładu, porządkowanie wydarzeń, formułowanie wniosków. • Współpraca: krąg lekturowy, dyskusja w grupie, wspólny projekt, podział ról i materiału, koleżeńskie sprawdzanie zgodności z tekstem. • Proces uczenia się: harmonogram czytania, zapis postępu, samoocena rozumienia, notowanie pytań i trudności, refleksja nad zastosowaną strategią lekturową.				
2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Odtwarza najważniejsze wydarzenia lub informacje z przeczytanego tekstu, korzystając z pytań pomocniczych.	Samodzielnie przedstawia głównych bohaterów i wydarzenia oraz formułuje prostą opinię o lekturze.	Odwołuje się do konkretnych fragmentów, wyjaśnia wybrany problem i uzasadnia własne wrażenia.	Porównuje problemy, bohaterów lub rozwiązania z dwóch tekstów i ocenia ich znaczenie dla odbiorcy.	Twórczo wykorzystuje znajomość lektury w samodzielnym projekcie lub interpretacji, zachowując zgodność z tekstem.

LEK. 3 Poznaje teksty i zjawiska kultury przewidziane dla klas IV–VI w zakresie rozłożonym na klasę IV w programie nauczania. PP IV–VI, 7.5–7.7 oraz doświadczenia edukacyjne ZAKRES BAZOWY KLASY IV: <i>wybrane fragmenty Biblii, mity, baśnie i legendy, utwory narracyjne, liryczne i patriotyczne oraz film, teatr, malarstwo, rzeźba, muzyka i komiks – zgodnie z programem klasy IV.</i>				
KRYTERIA SUKCESU – uczeń: rozpoznaje rodzaj poznanego tekstu lub dzieła • przedstawia jego główną treść lub temat • wskazuje znaczenie kulturowe w zakresie omawianym na zajęciach porównuje dwa teksty lub różne sztuki • wykorzystuje doświadczenie kulturalne w wypowiedzi lub projekcie				

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność między innymi poprzez:

- **Wypowiedzi ustne:** omówienie tekstu lub dzieła, relacja z wydarzenia kulturalnego, prezentacja motywu, rozmowa o podobieństwach między różnymi sztukami.
- **Wykonanie lub prezentacja:** projekt lekturowy, komiks, scena, sluchowisko, podcast, plakat, wystawa, zwiastun, prezentacja lub portfolio doświadczeń kulturalnych.
- **Analiza materiału:** porównanie tekstu literackiego, filmu, obrazu lub muzyki, interpretacja motywu, rozpoznanie środków wyrazu, łączenie informacji z różnych dzieł.
- **Współpraca:** zespołowa realizacja sceny lub projektu, podział ról, wspólne przygotowanie wystawy, dyskusja o odbiorze dzieła i uzgadnianie interpretacji.
- **Proces uczenia się:** plan projektu, dokumentowanie etapów, samoocena i ocena koleżeńska, poprawa produktu, refleksja nad tym, czego uczeń nauczył się dzięki doświadczeniu kulturalnemu.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Rozpoznaje omawiany tekst lub dzieło i odtwarza jego podstawową treść albo temat.	Samodzielnie przedstawia najważniejsze informacje i wskazuje jedną cechę lub wartość poznanego tekstu kultury.	Łączy tekst z kontekstem omawianym na lekcji, porównuje go z innym utworem lub dziełem i uzasadnia wniosek.	Analizuje podobieństwa i różnice między sztukami lub tradycjami oraz ocenia ich wpływ na odbiorcę.	Twórczo przetwarza poznany tekst lub doświadczenie kulturalne w projekcie właściwym dla klasy IV i uzasadnia decyzje.

Uzasadnienie skali procesów poznawczych

- 2 – ROZUMIENIE: uczeń rozpoznaje sens poznanych treści, opisuje je, wyjaśnia własnymi słowami lub podsumowuje, zwykle w zadaniu o ograniczonej złożoności i – gdy jest to potrzebne – przy wsparciu nauczyciela.
- 3 – ZASTOSOWANIE: uczeń wykorzystuje poznaną wiedzę lub umiejętność w typowej sytuacji, wykonuje zadanie według znanej procedury i stosuje reguły w praktyce.
- 4 – ANALIZOWANIE: uczeń samodzielnie porządkuje elementy, porównuje je, dostrzega zależności i formułuje wnioski na podstawie tekstu, materiału lub wykonanego zadania.
- 5 – OCENIANIE: uczeń dokonuje oceny według określonych kryteriów, uzasadnia stanowisko, weryfikuje rozwiązanie lub źródło oraz świadomie poprawia własną pracę.
- 6 – TWORZENIE: uczeń projektuje, modyfikuje lub tworzy spójne rozwiązanie, łącząc poznane wiadomości i umiejętności w nowej sytuacji, pozostającej w zakresie programu klasy IV.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

język polski – klasa V szkoły podstawowej

POZIOMY 2–6	KRYTERIA I DOWODY	POWIĄZANIA I ZASTOSOWANIE
Kolumny 2–6 uporządkowano według dominujących procesów poznawczych zrewidowanej taksonomii Blooma/Andersona: rozumienia, zastosowania, analizowania, oceniania i tworzenia. Nazwy te nie są ustawową skalą ocen. O poziomie decydują łącznie: poprawność, samodzielność, kompletność, złożoność zadania, jakość uzasadnienia i powtarzalność dowodów.	Kryteria określają, po czym rozpoznać osiągnięcie. Dowody pokazują, w jakich działaniach uczeń może je ujawnić – także w wypowiedziach ustnych, pracach pisemnych, analizie materiału, współpracy, autorefleksji i aktywnościach cyfrowych. Stanowią materiał do informacji zwrotnej i monitorowania postępów, a nie automatyczny przelicznik na ocenę.	Powiązania międzyprzedmiotowe oraz przykłady praktycznego, projektowego i cyfrowego zastosowania wymagań są rozszerzeniem metodycznym Feedbackovo. Pomagają planować pracę i łączyć kompetencje, lecz nie tworzą formalnych modułów ani odrębnych wymagań podstawy programowej.

OCENA NIEDOSTATECZNA (1): nie formułuje się dla niej odrębnych wymagań. Ocenę 1 otrzymuje uczeń, który mimo wsparcia, informacji zwrotnej i możliwości uzupełnienia braków nie przedstawia powtarzalnych dowodów spełnienia wymagań przewidzianych na ocenę dopuszczającą.

Ocena 1 nie może być karą za zachowanie, brak materiałów, spóźnienie ani brak udziału w konkursie.

Jak świadomie czytać, rozumieć język i tworzyć wypowiedzi, aby poznawać siebie, innych ludzi i kulturę?

1. Czytanie literatury i interpretacja

Jak tekst literacki pomaga rozumieć bohaterów, wartości, emocje i problemy ludzi?

Czyt Lil. 1 EFEKT UCZENIA SIĘ Uczeń rozpoznaje elementy świata przedstawionego, porządkuje zdarzenia oraz wyjaśnia związki między nimi. ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI — czytanie utworów literackich POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, etyka, edukacja medialna				
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje podstawowe elementy związane z rozumieniem świata przedstawionego i przebiegu zdarzeń; wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i koryguje część błędów po ich wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące rozumienia świata przedstawionego i przebiegu zdarzeń; stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia wynik w czytelnej formie.	Dobiera sposób działania, porównuje informacje lub rozwiązania dotyczące rozumienia świata przedstawionego i przebiegu zdarzeń i formułuje poprawne wnioski w typowych oraz częściowo nowych sytuacjach.	Analizuje bardziej złożone przykłady dotyczące rozumienia świata przedstawionego i przebiegu zdarzeń, uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie poprawia pracę.	Samodzielnie i twórczo wykorzystuje rozumienie świata przedstawionego i przebiegu zdarzeń w nowych sytuacjach; projektuje własne rozwiązanie, pogłębioną interpretację lub produkt i przekonująco uzasadnia decyzje.

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI <i>Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.</i> Wypowiedzi ustne: odpowiedź, wyjaśnienie pojęcia, rozmowa kierowana, uzasadnienie wniosku, krótka prezentacja. Prace pisemne: karta pracy, notatka, odpowiedź otwarta, sprawdzian umiejętności, tekst lub zapis rozwiązania. Analiza materiału: opis źródła, tabela porównawcza, zaznaczenia w tekście, mapa lub schemat, wniosek oparty na danych. Praca cyfrowa: plik źródłowy, prezentacja, grafika, nagranie, tabela, program lub dokument z podanymi źródłami. Proces uczenia się: pierwsza i poprawiona wersja pracy, portfolio, samoocena, informacja zwrotna i opis następnego kroku.				
KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności? • wskazać czas, miejsce, bohaterów i najważniejsze zdarzenia. • ułożyć wydarzenia w porządku chronologicznym lub przyczynowo-skutkowym. • odróżnić zdarzenia główne od drugoplanowych. • wyjaśnić, jak jedno zdarzenie wpływa na kolejne. • streścić fragment lub utwór bez zniekształcania sensu.				
2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>

Jak tekst literacki pomaga rozumieć bohaterów, wartości, emocje i problemy ludzi?

Czyt LiI. 2 EFEKT UCZENIA SIĘ Uczeń charakteryzuje bohatera, rozpoznaje jego motywacje, emocje i przemiany oraz uzasadnia ocenę postępowania. ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI — bohater literacki, wartości i ocena postaw POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): etyka, edukacja społeczna
KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności? • • odróżnić cechy wyglądu, charakteru i usposobienia bohatera. • przywołać zachowania i wypowiedzi potwierdzające wskazane cechy. • wyjaśnić motyw decyzyjny bohatera. • dostrzec zmianę bohatera w toku zdarzeń. • sformułować ocenę postępowania i poprzeć ją przykładami z tekstu.

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, wyjaśnienie pojęcia, rozmowa kierowana, uzasadnienie wniosku, krótka prezentacja.

Prace pisemne: karta pracy, notatka, odpowiedź otwarta, sprawdzian umiejętności, tekst lub zapis rozwiązania.

Analiza materiału: opis źródła, tabela porównawcza, zaznaczenia w tekście, mapa lub schemat, wniosek oparty na danych.

Projekt lub zadanie złożone: plan działania, produkt indywidualny lub zespołowy, prezentacja rezultatu, dokumentacja kolejnych etapów.

Proces uczenia się: pierwsza i poprawiona wersja pracy, portfolio, samoocena, informacja zwrotna i opis następnego kroku.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje podstawowe elementy związane z charakterystyka bohatera i jego motywacji; wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i koryguje część błędów po ich wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące charakterystyka bohatera i jego motywacji; stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia wynik w czytelnej formie.	Dobiera sposób działania, porównuje informacje lub rozwiązania dotyczące charakterystyka bohatera i jego motywacji i formułuje poprawne wnioski w typowych oraz częściowo nowych sytuacjach.	Analizuje bardziej złożone przykłady dotyczące charakterystyka bohatera i jego motywacji, uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie poprawia pracę.	Samodzielnie i twórczo wykorzystuje charakterystyka bohatera i jego motywacji w nowych sytuacjach; projektuje własne rozwiązanie, pogłębioną interpretację lub produkt i przekonująco uzasadnia decyzje.

Jak tekst literacki pomaga rozumieć bohaterów, wartości, emocje i problemy ludzi?

Czyt. Lil. 3 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń rozpoznaje podstawowe cechy wybranych gatunków literackich oraz wyjaśnia funkcję środków stylistycznych.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI — rodzaje i gatunki literackie, środki stylistyczne **POWIĄZANIA**

MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): muzyka, plastyka, kultura

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznać cechy opowiadania, powieści, mitu, legendy, baśni, bajki i wiersza.
- wskazać narratora lub osobę mówiącą w wierszu.
- odnaleźć epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie i wyrazy dźwiękonaśladowcze.
- wyjaśnić, jaki obraz, nastrój lub znaczenie tworzy środek stylistyczny.
- porównać dwa teksty pod względem formy i sposobu przekazywania treści.

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów. **Wypowiedzi**

ustne: odpowiedź, wyjaśnienie pojęcia, rozmowa kierowana, uzasadnienie wniosku, krótka prezentacja.

Prace pisemne: karta pracy, notatka, odpowiedź otwarta, sprawdzian umiejętności, tekst lub zapis rozwiązania. **Analiza**

materiału: opis źródła, tabela porównawcza, zaznaczenia w tekście, mapa lub schemat, wniosek oparty na danych.

Praca twórcza: opowiadanie, projekt autorski, kompozycja, interpretacja, prototyp lub oryginalne rozwiązanie spełniające kryteria.

Praca cyfrowa: plik źródłowy, prezentacja, grafika, nagranie, tabela, program lub dokument z podanymi źródłami.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje podstawowe elementy związane z rozpoznawaniem gatunków i środków artystycznych; wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i koryguje część błędów po ich wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące rozpoznawania gatunków i środków artystycznych; stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia wynik w czytelnej formie.	Dobiera sposób działania, porównuje informacje lub rozwiązania dotyczące rozpoznawania gatunków i środków artystycznych i formułuje poprawne wnioski w typowych oraz częściowo nowych sytuacjach.	Analizuje bardziej złożone przykłady dotyczące rozpoznawania gatunków i środków artystycznych, uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie poprawia pracę.	Samodzielnie i twórczo wykorzystuje rozpoznawanie gatunków i środków artystycznych w nowych sytuacjach; projektuje własne rozwiązanie, pogłębia interpretację lub produkt i przekonująco uzasadnia decyzje.

2. Odbiór tekstów kultury i informacji

Jak odczytywać sens tekstów literackich, użytkowych, wizualnych i medialnych?

OTKiL. 1 EFEKT UCZENIA SIĘ Uczeń wyszukuje informacje jawne i ukryte, odróżnia fakty od opinii oraz formułuje wnioski na podstawie tekstu.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI — odbiór tekstów nieliterackich i informacyjnych **POWIĄZANIA**

MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): informatyka, edukacja medialna

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności? •

odnaleźć informację podaną wprost.

- połączyć informacje z różnych części tekstu.
- rozpoznać fakt, opinię i przypuszczenie.
- określić główną myśl oraz intencję autora.
- sformułować wniosek i wskazać fragmenty, na których się opiera.

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, wyjaśnienie pojęcia, rozmowa kierowana, uzasadnienie wniosku, krótka prezentacja.

Prace pisemne: karta pracy, notatka, odpowiedź otwarta, sprawdzian umiejętności, tekst lub zapis rozwiązania. **Analiza**

materiału: opis źródła, tabela porównawcza, zaznaczenia w tekście, mapa lub schemat, wniosek oparty na danych.

Praca cyfrowa: plik źródłowy, prezentacja, grafika, nagranie, tabela, program lub dokument z podanymi źródłami.

Proces uczenia się: pierwsza i poprawiona wersja pracy, portfolio, samoocena, informacja zwrotna i opis następnego kroku.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje podstawowe elementy związane z wyszukiwaniem, selekcją i interpretacją informacji; wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i koryguje część błędów po ich wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące wyszukiwania, selekcji i interpretacji informacji; stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia wynik w czytelnej formie.	Dobiera sposób działania, porównuje informacje lub rozwiązania dotyczące wyszukiwania, selekcji i interpretacji informacji i formułuje poprawne wnioski w typowych oraz częściowo nowych sytuacjach.	Analizuje bardziej złożone przykłady dotyczące wyszukiwania, selekcji i interpretacji informacji, uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie poprawia pracę.	Samodzielnie i twórczo wykorzystuje wyszukiwanie, selekcję i interpretację informacji w nowych sytuacjach; projektuje własne rozwiązanie, pogłębia interpretację lub produkt i przekonująco uzasadnia decyzje.

Jak odczytywać sens tekstów literackich, użytkowych, wizualnych i medialnych?

OTEKIL. 2 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń interpretuje obraz, film, spektakl, plakat lub inny tekst kultury, wykorzystując jego warstwę słowną, wizualną i dźwiękową.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI — odbiór tekstów kultury

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): plastyka, muzyka, informatyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- nazwać elementy obrazu, filmu lub przedstawienia istotne dla sensu.
- wyjaśnić wpływ koloru, kadru, muzyki, gestu lub kompozycji na odbiór.
- odróżnić opis dzieła od jego interpretacji i oceny.
- porównać utwór literacki z jego adaptacją lub innym przedstawieniem tematu.
- uzasadnić własny odbiór, odwołując się do konkretnych elementów dzieła.

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, wyjaśnienie pojęcia, rozmowa kierowana, uzasadnienie wniosku, krótka prezentacja. **Analiza**

materiału: opis źródła, tabela porównawcza, zaznaczenia w tekście, mapa lub schemat, wniosek oparty na danych.

Praca twórcza: opowiadanie, projekt autorski, kompozycja, interpretacja, prototyp lub oryginalne rozwiązanie spełniające kryteria.

Praca cyfrowa: plik źródłowy, prezentacja, grafika, nagranie, tabela, program lub dokument z podanymi źródłami.

Projekt lub zadanie złożone: plan działania, produkt indywidualny lub zespołowy, prezentacja rezultatu, dokumentacja kolejnych etapów.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje podstawowe elementy związane z interpretacją tekstu kultury i przekazu multimodalnego; wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i koryguje część błędów po ich wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące interpretacji tekstu kultury i przekazu multimodalnego; stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia wynik w czytelnej formie.	Dobiera sposób działania, porównuje informacje lub rozwiązania dotyczące interpretacji tekstu kultury i przekazu multimodalnego i formułuje poprawne wnioski w typowych oraz częściowo nowych sytuacjach.	Analizuje bardziej złożone przykłady dotyczące interpretacji tekstu kultury i przekazu multimodalnego, uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie poprawia pracę.	Samodzielnie i twórczo wykorzystuje interpretację tekstu kultury i przekazu multimodalnego w nowych sytuacjach; projektuje własne rozwiązanie, pogłębia interpretację lub produkt i przekonująco uzasadnia decyzje.

3. Świadomość języka

Jak znajomość budowy i zasad języka pomaga mówić oraz pisać precyzyjnie i poprawnie?

ŚJ. 1 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy, określa ich formy oraz wykorzystuje je świadomie w wypowiedzi.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI — gramatyka języka polskiego

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): języki obce

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności? •

rozpoznać poznane części mowy w zdaniu i tekście.

- określić podstawowe kategorie gramatyczne odmiennych części mowy.
- odmienić wyrazy w typowych przykładach.
- wyjaśnić, jak dobór części mowy wpływa na precyzję i obrazowość wypowiedzi.

- poprawić błędne formy i uzasadnić korektę.

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, notatka, odpowiedź otwarta, sprawdzian umiejętności, tekst lub zapis rozwiązania.

Analiza materiału: opis źródła, tabela porównawcza, zaznaczenia w tekście, mapa lub schemat, wniosek oparty na danych.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, wyjaśnienie pojęcia, rozmowa kierowana, uzasadnienie wniosku, krótka prezentacja.

Praca cyfrowa: plik źródłowy, prezentacja, grafika, nagranie, tabela, program lub dokument z podanymi źródłami.

Proces uczenia się: pierwsza i poprawiona wersja pracy, portfolio, samoocena, informacja zwrotna i opis następnego kroku.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje podstawowe elementy związane z częścią mowy i ich funkcje; wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i koryguje część błędów po ich wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące części mowy i ich funkcje; stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia wynik w czytelnej formie.	Dobiera sposób działania, porównuje informacje lub rozwiązania dotyczące części mowy i ich funkcje i formułuje poprawne wnioski w typowych oraz częściowo nowych sytuacjach.	Analizuje bardziej złożone przykłady dotyczące części mowy i ich funkcje, uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie poprawia pracę.	Samodzielnie i twórczo wykorzystuje części mowy i ich funkcje w nowych sytuacjach; projektuje własne rozwiązanie, pogłębioną interpretację lub produkt i przekonująco uzasadnia decyzje.

Jak znajomość budowy i zasad języka pomaga mówić oraz pisać precyzyjnie i poprawnie?

ŚJ. 2 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń rozpoznaje rodzaje wypowiedzi, wskazuje podstawowe części zdania oraz przekształca zdania zgodnie z celem wypowiedzi.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI — składnia

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): języki obce, logika wypowiedzi

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- odróżnić zdanie od równoważnika zdania.
- wskazać podmiot, orzeczenie i podstawowe określenia.
- rozpoznać zdanie pojedyncze i złożone w zakresie realizowanym w klasie V.
- przekształcić wypowiedzenie bez zmiany znaczenia.
- stosować poprawny szyk i interpunkcję w zdaniach.

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, notatka, odpowiedź otwarta, sprawdzian umiejętności, tekst lub zapis rozwiązania. **Analiza**

materiału: opis źródła, tabela porównawcza, zaznaczenia w tekście, mapa lub schemat, wniosek oparty na danych.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, wyjaśnienie pojęcia, rozmowa kierowana, uzasadnienie wniosku, krótka prezentacja.

Praca cyfrowa: plik źródłowy, prezentacja, grafika, nagranie, tabela, program lub dokument z podanymi źródłami.

Proces uczenia się: pierwsza i poprawiona wersja pracy, portfolio, samoocena, informacja zwrotna i opis następnego kroku.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje podstawowe elementy związane z budową zdania i związki między wyrazami; wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i koryguje część błędów po ich wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące budowa zdania i związki między wyrazami; stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia wynik w czytelnej formie.	Dobiera sposób działania, porównuje informacje lub rozwiązania dotyczące budowa zdania i związki między wyrazami i formułuje poprawne wnioski w typowych oraz częściowo nowych sytuacjach.	Analizuje bardziej złożone przykłady dotyczące budowa zdania i związki między wyrazami, uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie poprawia pracę.	Samodzielnie i twórczo wykorzystuje budowa zdania i związki między wyrazami w nowych sytuacjach; projektuje własne rozwiązanie, pogłębioną interpretację lub produkt i przekonująco uzasadnia decyzje.

Jak znajomość budowy i zasad języka pomaga mówić oraz pisać precyzyjnie i poprawnie?

ŚJ. 3 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń poszerza zasób słownictwa, rozpoznaje relacje znaczeniowe między wyrazami oraz dobiera słowa odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI — zróżnicowanie słownictwa i kultura języka

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): edukacja medialna, języki obce

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności? •

wyjaśnić znaczenie wyrazu na podstawie kontekstu lub słownika.

- rozpoznać wyrazy bliskoznaczne, przeciwstawne i wieloznaczne.
- zastąpić powtórzenia trafniejszym słownictwem.
- odróżnić język oficjalny od nieoficjalnego i dobrać stosowną formę.
- rozpoznać i poprawić najczęstsze błędy językowe.

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, wyjaśnienie pojęcia, rozmowa kierowana, uzasadnienie wniosku, krótka prezentacja.

Prace pisemne: karta pracy, notatka, odpowiedź otwarta, sprawdzian umiejętności, tekst lub zapis rozwiązania. **Analiza**

materiału: opis źródła, tabela porównawcza, zaznaczenia w tekście, mapa lub schemat, wniosek oparty na danych.

Praca cyfrowa: plik źródłowy, prezentacja, grafika, nagranie, tabela, program lub dokument z podanymi źródłami.

Proces uczenia się: pierwsza i poprawiona wersja pracy, portfolio, samoocena, informacja zwrotna i opis następnego kroku.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje podstawowe elementy związane z słownictwem, znaczenie i poprawność językowa; wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i koryguje część błędów po ich wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące słownictwa, znaczenie i poprawność językowa; stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia wynik w czytelnej formie.	Dobiera sposób działania, porównuje informacje lub rozwiązania dotyczące słownictwa, znaczenie i poprawność językowa i formułuje poprawne wnioski w typowych oraz częściowo nowych sytuacjach.	Analizuje bardziej złożone przykłady dotyczące słownictwa, znaczenie i poprawność językowa, uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie poprawia pracę.	Samodzielnie i twórczo wykorzystuje słownictwo, znaczenie i poprawność językowa w nowych sytuacjach; projektuje własne rozwiązanie, pogłębia interpretację lub produkt i przekonująco uzasadnia decyzje.

Jak znajomość budowy i zasad języka pomaga mówić oraz pisać precyzyjnie i poprawnie?

ŚJ. 4 EFEKT UCZENIA SIĘ **Uczeń stosuje poznane zasady ortograficzne i interpunkcyjne oraz świadomie poprawia własny tekst.**

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI — ortografia, interpunkcja i redagowanie **POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne):** informatyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- zastosować poznane reguły pisowni w samodzielny tekst.
- użyć znaków interpunkcyjnych zgodnie z budową i celem wypowiedzi.
- korzystać ze słownika ortograficznego i narzędzi korekty.
- odnaleźć oraz poprawić błędy po otrzymaniu informacji zwrotnej.
- przygotować czytelną, uporządkowaną i poprawioną wersję ostateczną.

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, notatka, odpowiedź otwarta, sprawdzian umiejętności, tekst lub zapis rozwiązania. **Analiza**

materiału: opis źródła, tabela porównawcza, zaznaczenia w tekście, mapa lub schemat, wniosek oparty na danych.

Praca cyfrowa: plik źródłowy, prezentacja, grafika, nagranie, tabela, program lub dokument z podanymi źródłami.

Proces uczenia się: pierwsza i poprawiona wersja pracy, portfolio, samoocena, informacja zwrotna i opis następnego kroku.

Praca twórcza: opowiadanie, projekt autorski, kompozycja, interpretacja, prototyp lub oryginalne rozwiązanie spełniające kryteria.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje podstawowe elementy związane z ortografią, interpunkcją i redagowaniem; wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i koryguje część błędów po ich wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące ortografii, interpunkcji i redagowania; stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia wynik w czytelnej formie.	Dobiera sposób działania, porównuje informacje lub rozwiązania dotyczące ortografii, interpunkcji i redagowania i formułuje poprawne wnioski w typowych oraz częściowo nowych sytuacjach.	Analizuje bardziej złożone przykłady dotyczące ortografii, interpunkcji i redagowania, uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie poprawia pracę.	Samodzielnie i twórczo wykorzystuje ortografię, interpunkcję i redagowanie w nowych sytuacjach; projektuje własne rozwiązanie, pogłębioną interpretację lub produkt i przekonująco uzasadnia decyzje.

4. Komunikacja i tworzenie wypowiedzi

Jak tworzyć wypowiedzi, które jasno i skutecznie przekazują informacje, emocje i opinie?

KiTW 1 • EFEKT UCZENIA SIĘ Uczeń uczestniczy w rozmowie i dyskusji, słucha innych, formułuje stanowisko oraz uzasadnia je w sposób kulturalny. ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI — komunikacja językowa i retoryka POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): etyka, edukacja społeczna				
KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności? • mówić na temat i budować wypowiedź w logicznej kolejności. • aktywnie słuchać, zadawać pytania i odnosić się do wypowiedzi rozmówcy. • odróżnić tezę, argument i przykład. • uzasadnić własne zdanie bez atakowania osoby o innym poglądzie. • dostosować słownictwo, głośność i tempo mówienia do sytuacji.				
MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI <i>Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.</i> Wypowiedzi ustne: odpowiedź, wyjaśnienie pojęcia, rozmowa kierowana, uzasadnienie wniosku, krótka prezentacja. Wykonanie lub prezentacja: wystąpienie, recytacja, odegranie dialogu, wykonanie muzyczne, pokaz umiejętności lub prowadzenie fragmentu zadania. Analiza materiału: opis źródła, tabela porównawcza, zaznaczenia w tekście, mapa lub schemat, wniosek oparty na danych. Współpraca: realizacja roli w zespole, ustalenia grupy, informacja zwrotna dla partnera, wspólny produkt lub refleksja po zadaniu. Proces uczenia się: pierwsza i poprawiona wersja pracy, portfolio, samoocena, informacja zwrotna i opis następnego kroku.				
2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje podstawowe elementy związane z wypowiedź ustną, dialog i dyskusja; wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i koryguje część błędów po ich wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące wypowiedź ustną, dialog i dyskusja; stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia wynik w czytelnej formie.	Dobiera sposób działania, porównuje informacje lub rozwiązania dotyczące wypowiedź ustną, dialog i dyskusja i formułuje poprawne wnioski w typowych oraz częściowo nowych sytuacjach.	Analizuje bardziej złożone przykłady dotyczące wypowiedź ustną, dialog i dyskusja, uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie poprawia pracę.	Samodzielnie i twórczo wykorzystuje wypowiedź ustną, dialog i dyskusja w nowych sytuacjach; projektuje własne rozwiązanie, pogłębia interpretację lub produkt i przekonująco uzasadnia decyzje.

Jak tworzyć wypowiedzi, które jasno i skutecznie przekazują informacje, emocje i opinie?

KiTW 2 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń tworzy spójne opowiadanie, opis oraz wybrane formy użytkowe, stosując właściwą kompozycję i środki językowe.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI — tworzenie wypowiedzi

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, plastyka, informatyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- zaplanować początek, rozwinięcie i zakończenie tekstu.
- zachować logiczną kolejność zdarzeń lub porządek opisu.
- stosować dialog, akapit, tytuł i odpowiednie słownictwo.
- zredagować formę użytkową zgodnie z jej celem i adresatem.
- sprawdzić spójność, poprawność i czytelność wersji ostatecznej.

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, notatka, odpowiedź otwarta, sprawdzian umiejętności, tekst lub zapis rozwiązania.

Praca twórcza: opowiadanie, projekt autorski, kompozycja, interpretacja, prototyp lub oryginalne rozwiązanie spełniające kryteria.

Praca cyfrowa: plik źródłowy, prezentacja, grafika, nagranie, tabela, program lub dokument z podanymi źródłami. **Projekt lub zadanie**

złożone: plan działania, produkt indywidualny lub zespołowy, prezentacja rezultatu, dokumentacja kolejnych etapów.

Proces uczenia się: pierwsza i poprawiona wersja pracy, portfolio, samoocena, informacja zwrotna i opis następnego kroku.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje podstawowe elementy związane z opowiadaniem, opisem i tekstem użytkowym; wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i koryguje część błędów po ich wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące opowiadania, opisu i tekstu użytkowego; stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia wynik w czytelnej formie.	Dobiera sposób działania, porównuje informacje lub rozwiązania dotyczące opowiadania, opisu i tekstu użytkowego i formułuje poprawne wnioski w typowych oraz częściowo nowych sytuacjach.	Analizuje bardziej złożone przykłady dotyczące opowiadania, opisu i tekstu użytkowego, uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie poprawia pracę.	Samodzielnie i twórczo wykorzystuje opowiadanie, opis i tekst użytkowy w nowych sytuacjach; projektuje własne rozwiązanie, pogłębioną interpretację lub produkt i przekonująco uzasadnia decyzje.

KiTW 3 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń korzysta ze słowników, bibliotek i źródeł cyfrowych, ocenia ich przydatność oraz respektuje autorstwo.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI — samokształcenie

POWIĄZANIA MIĘDZYPREDMIOTOWE (informacyjny): informatyka, edukacja biblioteczna

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- sformułować pytanie lub cel poszukiwania informacji.
 - dobrać słownik, encyklopedię, katalog lub wiarygodne źródło cyfrowe.
 - porównać informacje z co najmniej dwóch źródeł.
 - zapisać podstawowe dane źródła i oznaczyć cytaty.
- wykorzystać informacje własnymi słowami oraz ocenić przebieg pracy.

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, notatka, odpowiedź otwarta, sprawdzian umiejętności, tekst lub zapis rozwiązania.

Praca cyfrowa: plik źródłowy, prezentacja, grafika, nagranie, tabela, program lub dokument z podanymi źródłami.

Analiza materiału: opis źródła, tabela porównawcza, zaznaczenia w tekście, mapa lub schemat, wniosek oparty na danych. **Projekt lub**

zadanie złożone: plan działania, produkt indywidualny lub zespołowy, prezentacja rezultatu, dokumentacja kolejnych etapów.

Proces uczenia się: pierwsza i poprawiona wersja pracy, portfolio, samoocena, informacja zwrotna i opis następnego kroku.

2 – ROZUMIENIE opisuje • wyjaśnia • podsumowuje	3 – ZASTOSOWANIE stosuje • wykonuje • wykorzystuje	4 – ANALIZOWANIE porównuje • porządkuje • wnioskuje	5 – OCENIANIE ocenia • uzasadnia • weryfikuje	6 – TWORZENIE projektuje • tworzy • modyfikuje
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje podstawowe elementy związane z samokształceniem i odpowiedzialne korzystanie ze źródeł; wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i koryguje część błędów po ich wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące samokształcenia i odpowiedzialne korzystanie ze źródeł; stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia wynik w czytelnej formie.	Dobiera sposób działania, porównuje informacje lub rozwiązania dotyczące samokształcenia i odpowiedzialne korzystanie ze źródeł i formułuje poprawne wnioski w typowych oraz częściowo nowych sytuacjach.	Analizuje bardziej złożone przykłady dotyczące samokształcenia i odpowiedzialne korzystanie ze źródeł, uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie poprawia pracę.	Samodzielnie i twórczo wykorzystuje samokształcenie i odpowiedzialne korzystanie ze źródeł w nowych sytuacjach; projektuje własne rozwiązanie, pogłębioną interpretację lub produkt i przekonująco uzasadnia decyzje.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

język polski – klasa VI szkoły podstawowej

POZIOMY 2–6	KRYTERIA I DOWODY	POWIĄZANIA I ZASTOSOWANIE
Kolumny 2–6 uporządkowano według dominujących procesów poznawczych zrewidowanej taksonomii Blooma/Andersona: rozumienia, zastosowania, analizowania, oceniania i tworzenia. Nazwy te nie są ustawową skalą ocen. O poziomie decydują łącznie: poprawność, samodzielność, kompletność, złożoność zadania, jakość uzasadnienia i powtarzalność dowodów.	Kryteria określają, po czym rozpoznać osiągnięcie. Dowody pokazują, w jakich działaniach uczeń może je ujawnić – także w wypowiedziach ustnych, pracach pisemnych, analizie materiału, współpracy, autorefleksji i aktywnościach cyfrowych. Stanowią materiał do informacji zwrotnej i monitorowania postępów, a nie automatyczny przelicznik na ocenę.	Powiązania międzyprzedmiotowe oraz przykłady praktycznego, projektowego i cyfrowego zastosowania wymagań są rozszerzeniem metodycznym Feedbackovo. Pomagają planować pracę i łączyć kompetencje, lecz nie tworzą formalnych modułów ani odrębnych wymagań podstawy programowej.
OCENA NIEDOSTATECZNA (1): nie formułuje się dla niej odrębnych wymagań. Ocenę 1 otrzymuje uczeń, który mimo wsparcia, informacji zwrotnej i możliwości uzupełnienia braków nie przedstawia powtarzalnych dowodów spełnienia wymagań przewidzianych na ocenę dopuszczającą. Ocena 1 nie może być karą za zachowanie, brak materiałów, spóźnienie ani brak udziału w konkursie.		

1. Czytanie literatury i interpretacja

Jak tekst literacki pomaga rozumieć ludzi, wartości, konflikty i sposoby opowiadania o świecie?

JP.1 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń rozpoznaje i porządkuje elementy świata przedstawionego, określa narratora lub podmiot mówiący oraz charakteryzuje bohaterów i przebieg wydarzeń.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI, I.1 — czytanie utworów literackich **POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne):** historia, etyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- wskazać czas, miejsce, bohaterów i najważniejsze wydarzenia utworu
- odróżnić autora od narratora lub podmiotu mówiącego
- uporządkować wydarzenia i dostrzec związki przyczynowo-skutkowe
- scharakteryzować bohatera na podstawie jego działań, wypowiedzi i relacji
- poprzeć odpowiedź trafnie dobranym przykładem z tekstu

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, odpowiedź otwarta, notatka, zapis rozwiązania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, rozmowa kierowana, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, udział w dyskusji lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, mapa, wykres, tabela, źródło, ilustracja, nagranie, model, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, skorygowanie błędów i zaplanowanie dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje najważniejsze elementy dotyczące: analiza świata przedstawionego, narracji i bohaterów. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru, korzysta ze wskazanej pomocy i poprawia część błędów po ich omówieniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: analiza świata przedstawionego, narracji i bohaterów. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia rezultat w czytelnej, zasadniczo poprawnej formie.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: analiza świata przedstawionego, narracji i bohaterów. Porównuje przykłady lub rozwiązania, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: analiza świata przedstawionego, narracji i bohaterów. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza wiarygodność i poprawność oraz świadomie doskonali własną pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętność w zakresie: analiza świata przedstawionego, narracji i bohaterów. Projektuje własne rozwiązanie, wytwór lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia podjęte decyzje.

Jak tekst literacki pomaga rozumieć ludzi, wartości, konflikty i sposoby opowiadania o świecie?

JP.2 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń interpretuje postępowanie bohaterów, problematykę i wartości obecne w utworze oraz uzasadnia własne odczytanie tekstu.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI, I.1 — interpretacja i wartościowanie **POWIĄZANIA**

MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): *etyka, historia*

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- nazwać główny problem lub konflikt przedstawiony w utworze
- wyjaśnić motywy i skutki działań bohatera
- rozpoznać wartości, wybory i konsekwencje obecne w tekście
- sformułować własne stanowisko wobec zachowania bohatera lub problemu
- uzasadnić interpretację co najmniej dwoma trafnymi odwołaniami do tekstu

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, odpowiedź otwarta, notatka, zapis rozwiązania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, rozmowa kierowana, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, udział w dyskusji lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, mapa, wykres, tabela, źródło, ilustracja, nagranie, model, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Działanie komunikacyjne: dialog, reakcja językowa, współpraca w parze lub grupie, mediacja informacji, negocjowanie rozwiązania i respektowanie ustalonych zasad.

Samocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, skorygowanie błędów i zaplanowanie dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje najważniejsze elementy dotyczące: interpretacja problematyki, wartości i zachowań bohaterów. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru, korzysta ze wskazanej pomocy i poprawia część błędów po ich omówieniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: interpretacja problematyki, wartości i zachowań bohaterów. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia rezultat w czytelnej, zasadniczo poprawnej formie.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: interpretacja problematyki, wartości i zachowań bohaterów. Porównuje przykłady lub rozwiązania, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: interpretacja problematyki, wartości i zachowań bohaterów. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza wiarygodność i poprawność oraz świadomie doskonali własną pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: interpretacja problematyki, wartości i zachowań bohaterów. Projektuje własne rozwiązanie, wytwór lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia podjęte decyzje.

Jak tekst literacki pomaga rozumieć ludzi, wartości, konflikty i sposoby opowiadania o świecie?

JP.3 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń rozpoznaje wybrane środki stylistyczne, elementy budowy wiersza i cechy gatunkowe oraz wyjaśnia ich znaczenie dla odbioru utworu.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI, I.1 — środki stylistyczne, rodzaje i gatunki **POWIĄZANIA**

MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): muzyka, plastyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznać w tekście m.in. epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie i wyrazy dźwiękonaśladowcze
- wskazać wers, zwrotkę, rym, rytm lub inne elementy budowy wiersza
- rozpoznać cechy poznanych gatunków literackich
- wyjaśnić, jaki obraz, nastrój lub sens tworzy zastosowany środek
- porównać sposób przedstawienia tego samego motywu w dwóch tekstach

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, odpowiedź otwarta, notatka, zapis rozwiązania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, rozmowa kierowana, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, udział w dyskusji lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, mapa, wykres, tabela, źródło, ilustracja, nagranie, model, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza, rozwiązanie problemu albo produkt wykonany indywidualnie lub zespołowo.

Samooceńca i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, skorygowanie błędów i zaplanowanie dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje najważniejsze elementy dotyczące: rozpoznawanie i interpretowanie środków artystycznych oraz cech gatunkowych. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru, korzysta ze wskazanej pomocy i poprawia część błędów po ich omówieniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: rozpoznawanie i interpretowanie środków artystycznych oraz cech gatunkowych. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia rezultat w czytelnej, zasadniczo poprawnej formie.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: rozpoznawanie i interpretowanie środków artystycznych oraz cech gatunkowych. Porównuje przykłady lub rozwiązania, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: rozpoznawanie i interpretowanie środków artystycznych oraz cech gatunkowych. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza wiarygodność i poprawność oraz świadomie doskonalą własną pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: rozpoznawanie i interpretowanie środków artystycznych oraz cech gatunkowych. Projektuje własne rozwiązanie, wytwór lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia podjęte decyzje.

2. Odbiór tekstów kultury i informacji

Jak odczytywać, porównywać i sprawdzać informacje przekazywane słowem, obrazem, dźwiękiem i mediami?

JP.4 • EFEKT UCZENIA SIĘ Uczeń wyszukuje informacje jawne i ukryte w tekście, odróżnia temat od głównej myśli oraz fakt od opinii i argumentu.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI, I.2 — odbiór tekstów kultury

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, przyroda, edukacja zdrowotna

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- określić temat i główną myśl tekstu
- wyszukać informacje podane wprost i wywnioskować informacje pośrednie
- odróżnić fakt od opinii oraz przykład od argumentu
- rozpoznać intencję nadawcy i przewidywanego odbiorcę
- sporządzić krótkie podsumowanie bez zniekształcania sensu

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, odpowiedź otwarta, notatka, zapis rozwiązania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, rozmowa kierowana, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, udział w dyskusji lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, mapa, wykres, tabela, źródło, ilustracja, nagranie, model, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Praca cyfrowa: dokument, grafika, arkusz, kod, prezentacja, mapa cyfrowa, nagranie lub uporządkowany materiał przygotowany z poszanowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Samooceńca i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, skorygowanie błędów i zaplanowanie dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje najważniejsze elementy dotyczące: wyszukiwanie, porządkowanie i krytyczne odczytywanie informacji. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru, korzysta ze wskazanej pomocy i poprawia część błędów po ich omówieniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: wyszukiwanie, porządkowanie i krytyczne odczytywanie informacji. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia rezultat w czytelnej, zasadniczo poprawnej formie.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: wyszukiwanie, porządkowanie i krytyczne odczytywanie informacji. Porównuje przykłady lub rozwiązania, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: wyszukiwanie, porządkowanie i krytyczne odczytywanie informacji. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza wiarygodność i poprawność oraz świadomie doskonali własną pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: wyszukiwanie, porządkowanie i krytyczne odczytywanie informacji. Projektuje własne rozwiązanie, wytwór lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia podjęte decyzje.

Jak odczytywać, porównywać i sprawdzać informacje przekazywane słowem, obrazem, dźwiękiem i mediami?

JP.5 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń porównuje sposoby przekazywania treści w tekście literackim, użytkowym, wizualnym, filmowym i cyfrowym.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI, I.2 — teksty kultury i przekaz niewerbalny

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): *plastyka, muzyka, informatyka*

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznać środki właściwe dla tekstu słownego, obrazu, filmu lub nagrania
- wyjaśnić, jak obraz, dźwięk, montaż lub układ graficzny wpływa na odbiór
- porównać dwa przekazy dotyczące tego samego tematu
- wskazać podobieństwa, różnice i uzupełniające się informacje
- ocenić, który sposób przekazu jest skuteczniejszy w określonej sytuacji i uzasadnić wybór

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, rozmowa kierowana, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, udział w dyskusji lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, mapa, wykres, tabela, źródło, ilustracja, nagranie, model, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Praca cyfrowa: dokument, grafika, arkusz, kod, prezentacja, mapa cyfrowa, nagranie lub uporządkowany materiał przygotowany z poszanowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza, rozwiązanie problemu albo produkt wykonany indywidualnie lub zespołowo.

Samocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, skorygowanie błędów i zaplanowanie dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje najważniejsze elementy dotyczące: porównywanie i interpretowanie różnych tekstów kultury. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru, korzysta ze wskazanej pomocy i poprawia część błędów po ich omówieniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: porównywanie i interpretowanie różnych tekstów kultury. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia rezultat w czytelnej, zasadniczo poprawnej formie.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: porównywanie i interpretowanie różnych tekstów kultury. Porównuje przykłady lub rozwiązania, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: porównywanie i interpretowanie różnych tekstów kultury. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza wiarygodność i poprawność oraz świadomie doskonali własną pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: porównywanie i interpretowanie różnych tekstów kultury. Projektuje własne rozwiązanie, wytwór lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia podjęte decyzje.

Jak odczytywać, porównywać i sprawdzać informacje przekazywane słowem, obrazem, dźwiękiem i mediami?

JP.6 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń wyszukuje, selekcjonuje i notuje informacje z różnych źródeł, podaje ich pochodzenie i respektuje podstawowe zasady prawa autorskiego.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI, IV — samokształcenie

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): informatyka, historia, geografia

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- sformułować pytanie lub cel wyszukiwania informacji
- wybrać źródła odpowiednie do zadania i sprawdzić ich podstawową wiarygodność
- sporządzić notatkę, plan, tabelę lub mapę myśli z zachowaniem sensu
- odróżnić własne sformułowania od cytatu lub zapożyczenia
- podać autora, tytuł albo adres źródła w formie przyjętej przez nauczyciela

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, odpowiedź otwarta, notatka, zapis rozwiązania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Analiza materiału: tekst, mapa, wykres, tabela, źródło, ilustracja, nagranie, model, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Praca cyfrowa: dokument, grafika, arkusz, kod, prezentacja, mapa cyfrowa, nagranie lub uporządkowany materiał przygotowany z poszanowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza, rozwiązanie problemu albo produkt wykonany indywidualnie lub zespołowo.

Samooceńca i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, skorygowanie błędów i zaplanowanie dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje najważniejsze elementy dotyczące: samodzielne uczenie się, selekcja źródeł i etyczne korzystanie z informacji. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru, korzysta ze wskazanej pomocy i poprawia część błędów po ich omówieniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: samodzielne uczenie się, selekcja źródeł i etyczne korzystanie z informacji. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia rezultat w czytelnej, zasadniczo poprawnej formie.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: samodzielne uczenie się, selekcja źródeł i etyczne korzystanie z informacji. Porównuje przykłady lub rozwiązania, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: samodzielne uczenie się, selekcja źródeł i etyczne korzystanie z informacji. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza wiarygodność i poprawność oraz świadomie doskonali własną pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: samodzielne uczenie się, selekcja źródeł i etyczne korzystanie z informacji. Projektuje własne rozwiązanie, wytwór lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia podjęte decyzje.

3. Świadomość języka i poprawność

Jak wiedza o budowie języka pomaga precyzyjnie rozumieć, mówić i pisać?

JP.7 • EFEKT UCZENIA SIĘ Uczeń rozpoznaje poznane części mowy, określa ich formy i funkcje oraz stosuje je celowo w wypowiedzi.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI, II — gramatyka języka polskiego

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): język obcy nowożytny

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznać poznane odmienne i nieodmienne części mowy
- określić podstawowe kategorie gramatyczne wyrazu w zdaniu
- poprawnie odmieniać wyrazy i dobierać ich formę do kontekstu
- wyjaśnić funkcję wybranej części mowy w budowaniu znaczenia
- zastosować różnorodne formy wyrazów w samodzielnej wypowiedzi

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, odpowiedź otwarta, notatka, zapis rozwiązania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, rozmowa kierowana, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, udział w dyskusji lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, mapa, wykres, tabela, źródło, ilustracja, nagranie, model, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, skorygowanie błędów i zaplanowanie dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje najważniejsze elementy dotyczące: rozpoznawanie i funkcjonalne stosowanie części mowy. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru, korzysta ze wskazanej pomocy i poprawia część błędów po ich omówieniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: rozpoznawanie i funkcjonalne stosowanie części mowy. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia rezultat w czytelnej, zasadniczo poprawnej formie.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: rozpoznawanie i funkcjonalne stosowanie części mowy. Porównuje przykłady lub rozwiązania, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: rozpoznawanie i funkcjonalne stosowanie części mowy. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza wiarygodność i poprawność oraz świadomie doskonali własną pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: rozpoznawanie i funkcjonalne stosowanie części mowy. Projektuje własne rozwiązanie, wytwór lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia podjęte decyzje.

Jak wiedza o budowie języka pomaga precyzyjnie rozumieć, mówić i pisać?

JP.8 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń rozpoznaje części zdania, zdania pojedyncze i złożone oraz stosuje właściwą interpunkcję w poznanych konstrukcjach.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI, II — składnia i interpunkcja

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): język obcy nowożytny

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- wskazać podmiot, orzeczenie i poznane określenia w zdaniu
- odróżnić równoważnik zdania, zdanie pojedyncze i zdanie złożone
- przekształcić wypowiedzenie, zachowując jego sens
- zastosować przecinek i inne znaki interpunkcyjne w poznanych konstrukcjach
- wyjaśnić wpływ budowy zdania na jasność i rytm wypowiedzi

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, odpowiedź otwarta, notatka, zapis rozwiązania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Analiza materiału: tekst, mapa, wykres, tabela, źródło, ilustracja, nagranie, model, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, rozmowa kierowana, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, udział w dyskusji lub omówienie własnej pracy.

Samooceńca i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, skorygowanie błędów i zaplanowanie dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje najważniejsze elementy dotyczące: analiza składniowa i poprawne konstruowanie wypowiedzi. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru, korzysta ze wskazanej pomocy i poprawia część błędów po ich omówieniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: analiza składniowa i poprawne konstruowanie wypowiedzi. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia rezultat w czytelnej, zasadniczo poprawnej formie.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: analiza składniowa i poprawne konstruowanie wypowiedzi. Porównuje przykłady lub rozwiązania, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: analiza składniowa i poprawne konstruowanie wypowiedzi. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza wiarygodność i poprawność oraz świadomie doskonali własną pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: analiza składniowa i poprawne konstruowanie wypowiedzi. Projektuje własne rozwiązanie, wytwór lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia podjęte decyzje.

Jak wiedza o budowie języka pomaga precyzyjnie rozumieć, mówić i pisać?

JP.9 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń wzbogaca słownictwo, rozpoznaje związki znaczeniowe i budowę wyrazów oraz stosuje zasady ortograficzne i poprawnościowe.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI, II — różnicowanie języka i ortografia

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): język obcy nowożytny, historia

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- dobierać synonimy, antonimy i wyrazy bliskoznaczne odpowiednie do kontekstu
- rozpoznać wyraz podstawowy i pochodny oraz rodzinę wyrazów w poznanym zakresie
- wyjaśnić znaczenie związku frazeologicznego i użyć go poprawnie
- zastosować poznane reguły pisowni oraz korzystać ze słownika
- rozpoznać i poprawić błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne we własnym tekście

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, odpowiedź otwarta, notatka, zapis rozwiązania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Analiza materiału: tekst, mapa, wykres, tabela, źródło, ilustracja, nagranie, model, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Praca cyfrowa: dokument, grafika, arkusz, kod, prezentacja, mapa cyfrowa, nagranie lub uporządkowany materiał przygotowany z poszanowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, skorygowanie błędów i zaplanowanie dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje najważniejsze elementy dotyczące: rozwijanie słownictwa oraz stosowanie norm językowych i ortograficznych. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru, korzysta ze wskazanej pomocy i poprawia część błędów po ich omówieniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: rozwijanie słownictwa oraz stosowanie norm językowych i ortograficznych. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia rezultat w czytelnej, zasadniczo poprawnej formie.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: rozwijanie słownictwa oraz stosowanie norm językowych i ortograficznych. Porównuje przykłady lub rozwiązania, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: rozwijanie słownictwa oraz stosowanie norm językowych i ortograficznych. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza wiarygodność i poprawność oraz świadomie doskonali własną pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: rozwijanie słownictwa oraz stosowanie norm językowych i ortograficznych. Projektuje własne rozwiązanie, wytwór lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia podjęte decyzje.

4. Tworzenie wypowiedzi

Jak planować, tworzyć i poprawiać wypowiedzi, które jasno przekazują informacje, emocje, obrazy i opinie?

JP.10 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń tworzy spójne opowiadanie z elementami opisu, dialogu i charakterystyki oraz świadomie buduje przebieg wydarzeń.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI, III — tworzenie wypowiedzi

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): *plastyka, historia*

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- zaplanować początek, rozwinięcie i zakończenie opowiadania
- zachować logiczny i chronologiczny lub celowo przekształcony tok wydarzeń
- wprowadzić opis miejsca, postaci lub przeżyć oraz poprawnie zapisać dialog
- stosować akapity, spójniki i zróżnicowane słownictwo
- zredagować tekst po otrzymaniu informacji zwrotnej

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, odpowiedź otwarta, notatka, zapis rozwiązania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, rozmowa kierowana, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, udział w dyskusji lub omówienie własnej pracy.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza, rozwiązanie problemu albo produkt wykonany indywidualnie lub zespołowo. Dokumentacja procesu: szkice, próby, kolejne wersje, dziennik pracy, fotografia wytworu, opis zastosowanej metody i ocena efektu.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, skorygowanie błędów i zaplanowanie dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje najważniejsze elementy dotyczące: tworzenie i redagowanie spójnej wypowiedzi narracyjnej. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru, korzysta ze wskazanej pomocy i poprawia część błędów po ich omówieniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: tworzenie i redagowanie spójnej wypowiedzi narracyjnej. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia rezultat w czytelnej, zasadniczo poprawnej formie.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: tworzenie i redagowanie spójnej wypowiedzi narracyjnej. Porównuje przykłady lub rozwiązania, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: tworzenie i redagowanie spójnej wypowiedzi narracyjnej. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza wiarygodność i poprawność oraz świadomie doskonalą własną pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: tworzenie i redagowanie spójnej wypowiedzi narracyjnej. Projektuje własne rozwiązanie, wytwór lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia podjęte decyzje.

Jak planować, tworzyć i poprawiać wypowiedzi, które jasno przekazują informacje, emocje, obrazy i opinie?

JP.11 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń tworzy poznane wypowiedzi informacyjne, użytkowe i argumentacyjne, dostosowując formę, styl i język do celu oraz odbiorcy.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI, III — formy wypowiedzi

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, etyka, informatyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznać cel, odbiorcę i wymagane elementy wybranej formy
- napisać m.in. opis, charakterystykę, list lub e-mail, zaproszenie, ogłoszenie albo notatkę w zakresie programu
- sformułować stanowisko i poprzeć je trafnymi argumentami lub przykładami
- zastosować styl i słownictwo odpowiednie do sytuacji oficjalnej lub nieoficjalnej
- zadbać o kompozycję, akapity, poprawność i czytelność zapisu

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Prace pisemne: karta pracy, odpowiedź otwarta, notatka, zapis rozwiązania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, rozmowa kierowana, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, udział w dyskusji lub omówienie własnej pracy.

Praca cyfrowa: dokument, grafika, arkusz, kod, prezentacja, mapa cyfrowa, nagranie lub uporządkowany materiał przygotowany z poszanowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza, rozwiązanie problemu albo produkt wykonany indywidualnie lub zespołowo.

Samooceń i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, skorygowanie błędów i zaplanowanie dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje najważniejsze elementy dotyczące: tworzenie wypowiedzi użytkowych, informacyjnych i argumentacyjnych. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru, korzysta ze wskazanej pomocy i poprawia część błędów po ich omówieniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: tworzenie wypowiedzi użytkowych, informacyjnych i argumentacyjnych. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia rezultat w czytelnej, zasadniczo poprawnej formie.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: tworzenie wypowiedzi użytkowych, informacyjnych i argumentacyjnych. Porównuje przykłady lub rozwiązania, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: tworzenie wypowiedzi użytkowych, informacyjnych i argumentacyjnych. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza wiarygodność i poprawność oraz świadomie doskonalą własną pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: tworzenie wypowiedzi użytkowych, informacyjnych i argumentacyjnych. Projektuje własne rozwiązanie, wytwór lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia podjęte decyzje.

Jak planować, tworzyć i poprawiać wypowiedzi, które jasno przekazują informacje, emocje, obrazy i opinie?

JP.12 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń planuje, wygłasza i doskonalą wypowiedź ustną lub pisemną, korzystając z informacji zwrotnej i świadomie oceniając własny proces pracy.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski, klasy IV–VI, III–IV — redagowanie i samokształcenie **POWIĄZANIA**

MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): wszystkie przedmioty

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- określić cel i odbiorcę wypowiedzi oraz przygotować plan
- dobierać informacje i przykłady, nie odchodząc od tematu
- mówić wyraźnie lub pisać czytelnie, zachowując spójność i odpowiednie tempo
- odpowiadać na pytania, reagować na uwagi i uzasadniać swoje decyzje
- dokonać samooceny, poprawić pracę i wskazać następny krok rozwojowy

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Wypowiedzi ustne: odpowiedź, rozmowa kierowana, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, udział w dyskusji lub omówienie własnej pracy.

Prace pisemne: karta pracy, odpowiedź otwarta, notatka, zapis rozwiązania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Działanie komunikacyjne: dialog, reakcja językowa, współpraca w parze lub grupie, mediacja informacji, negocjowanie rozwiązania i respektowanie ustalonych zasad.

Dokumentacja procesu: szkice, próby, kolejne wersje, dziennik pracy, fotografia wytworu, opis zastosowanej metody i ocena efektu.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, skorygowanie błędów i zaplanowanie dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą nauczyciela rozpoznaje najważniejsze elementy dotyczące: planowanie, prezentowanie i świadome doskonalenie własnej wypowiedzi. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru, korzysta ze wskazanej pomocy i poprawia część błędów po ich omówieniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: planowanie, prezentowanie i świadome doskonalenie własnej wypowiedzi. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia rezultat w czytelnej, zasadniczo poprawnej formie.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: planowanie, prezentowanie i świadome doskonalenie własnej wypowiedzi. Porównuje przykłady lub rozwiązania, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: planowanie, prezentowanie i świadome doskonalenie własnej wypowiedzi. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza wiarygodność i poprawność oraz świadomie doskonali własną pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: planowanie, prezentowanie i świadome doskonalenie własnej wypowiedzi. Projektuje własne rozwiązanie, wytwór lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia podjęte decyzje.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

język polski – klasa VII szkoły podstawowej

POZIOMY 2–6	KRYTERIA I DOWODY	POWIĄZANIA I ZASTOSOWANIE
Kolumny 2–6 uporządkowano według dominujących procesów poznawczych zrewidowanej taksonomii Blooma/Andersona: rozumienia, zastosowania, analizowania, oceniania i tworzenia. Nazwy te nie są ustawową skalą ocen. O poziomie decydują łącznie: poprawność, samodzielność, kompletność, złożoność zadania, jakość uzasadnienia i powtarzalność dowodów.	Kryteria określają, po czym rozpoznać osiągnięcie. Dowody pokazują, w jakich działaniach uczeń może je ujawnić – także w wypowiedziach ustnych, pracach pisemnych, analizie materiału, współpracy, autorefleksji i aktywnościach cyfrowych. Stanowią materiał do informacji zwrotnej i monitorowania postępów, a nie automatyczny przelicznik na ocenę.	Powiązania międzyprzedmiotowe oraz przykłady praktycznego, projektowego i cyfrowego zastosowania wymagań są rozszerzeniem metodycznym Feedbackovo. Pomagają planować pracę i łączyć kompetencje, lecz nie tworzą formalnych modułów ani odrębnych wymagań podstawy programowej.
OCENA NIEDOSTATECZNA (1): nie formułuje się dla niej odrębnych wymagań. Ocenę 1 otrzymuje uczeń, który mimo wsparcia, informacji zwrotnej i możliwości uzupełnienia braków nie przedstawia powtarzalnych dowodów spełnienia wymagań przewidzianych na ocenę dopuszczającą. Ocena 1 nie może być karą za zachowanie, brak materiałów, spóźnienie ani brak udziału w konkursie.		

Zakres wdrożenia: Podstawa programowa określa wspólne wymagania dla klas VII–VIII. Zakres przypisany klasie VII należy sprawdzić z realizowanym programem nauczania; dokument można pozostawić w wersji bazowej albo dostosować do organizacji pracy szkoły i potrzeb uczniów, bez naruszania wymagań podstawy programowej.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356, ze zm.; w tym Dz.U. z 2024 r. poz. 996), stosowane w roku szkolnym 2026/2027 w klasie VII na podstawie § 4 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. (Dz.U. z 2026 r. poz. 378).

1. Literatura, bohater i wartości

Jak budowa, język i losy bohaterów pomagają odczytywać sensy utworu?

JP.1 EFEKT UCZENIA SIĘ Uczeń analizuje świat przedstawiony, kompozycję, narrację i relacje między zdarzeniami w utworach epickich i dramatycznych. ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski IV–VIII — kształcenie literackie i kulturowe POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, etyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznać narratora, bohaterów, czas, miejsce i układ zdarzeń
- porządkować wątki oraz wskazywać punkt kulminacyjny i rozwiązanie akcji
- wyjaśniać wpływ sposobu narracji lub kompozycji na odbiór tekstu
- charakteryzować bohatera na podstawie działań, wypowiedzi i ocen innych postaci
- formułować wniosek interpretacyjny poparty trafnymi przykładami

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: analiza konstrukcji utworu i związków przyczynowo-skutkowych. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: analiza konstrukcji utworu i związków przyczynowo-skutkowych. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: analiza konstrukcji utworu i związków przyczynowo-skutkowych. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: analiza konstrukcji utworu i związków przyczynowo-skutkowych. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: analiza konstrukcji utworu i związków przyczynowo-skutkowych. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

JP.2 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń rozpoznaje środki artystyczne, symbol, alegorię, ironię i kontekst oraz wyjaśnia ich funkcję w budowaniu znaczeń.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski IV–VIII — środki wyrazu i interpretacja

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): *plastyka, muzyka, historia*

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- odnajdywać środki stylistyczne i poprawnie je nazywać
- wyjaśniać funkcję obrazu poetyckiego, symbolu, alegorii lub ironii
- łączyć znaczenie fragmentu z całością utworu
- wykorzystywać podstawowy kontekst historyczny, biograficzny lub kulturowy
- proponować interpretację i odróżniać ją od nieuzasadnionego domysłu

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

Samooceńca i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: interpretacja wieloznaczności i funkcji środków artystycznych. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: interpretacja wieloznaczności i funkcji środków artystycznych. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: interpretacja wieloznaczności i funkcji środków artystycznych. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: interpretacja wieloznaczności i funkcji środków artystycznych. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: interpretacja wieloznaczności i funkcji środków artystycznych. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

JP.3 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie oraz wykorzystuje ich cechy do interpretowania tekstu.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski IV–VIII — rodzaje i gatunki literackie

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, muzyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- odróżniać lirykę, epikę i dramat na podstawie cech tekstu
- rozpoznawać cechy poznanych gatunków, w tym powieści, noweli, ballady i dramatu
- wskazywać elementy konwencji realistycznej, fantastycznej lub symbolicznej
- wyjaśniać wpływ gatunku na budowę i sposób odbioru utworu
- porównywać realizację podobnego motywu w różnych gatunkach

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

Samooocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: rozpoznawanie konwencji i gatunków literackich. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: rozpoznawanie konwencji i gatunków literackich. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: rozpoznawanie konwencji i gatunków literackich. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: rozpoznawanie konwencji i gatunków literackich. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: rozpoznawanie konwencji i gatunków literackich. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

2. Teksty kultury, media i informacja

Jak porównywać teksty i media oraz rozpoznawać sposób, w jaki wpływają na odbiorcę?

JP. 4 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń porównuje literaturę z filmem, teatrem, obrazem lub innym tekstem kultury, wskazując podobieństwa, różnice i środki właściwe danemu medium.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski IV–VIII — odbiór tekstów kultury

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): *plastyka, muzyka, informatyka*

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- ustalać temat, problem i główną myśl każdego tekstu
- rozpoznawać środki właściwe słowu, obrazowi, dźwiękowi i ruchowi
- porównywać sposób przedstawienia bohatera, zdarzenia lub motywu
- oceniać konsekwencje zmian w adaptacji, podając konkretne przykłady • tworzyć spójny wniosek porównawczy

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Praca cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>

Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: porównawcza analiza tekstów kultury. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: porównawcza analiza tekstów kultury. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: porównawcza analiza tekstów kultury. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: porównawcza analiza tekstów kultury. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: porównawcza analiza tekstów kultury. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.
---	---	--	--	---

Jak porównywać teksty i media oraz rozpoznawać sposób, w jaki wpływają na odbiorcę?

JP. 5 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń odróżnia fakt od opinii, informację od perswazji i manipulacji oraz ocenia wiarygodność przekazu.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski IV–VIII — samokształcenie i komunikacja medialna

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): informatyka, etyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznawać zdania informacyjne, oceniające i perswazyjne
- wskazywać językowe i wizualne środki wpływu na odbiorcę
- sprawdzać autora, datę, źródło i zgodność informacji z innymi materiałami
- odróżniać argument od chwytu erystycznego lub emocjonalnego nacisku • uzasadniać ocenę wiarygodności przekazu

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami. Praca cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>

Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: krytyczny odbiór informacji i przekazów perswazyjnych. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: krytyczny odbiór informacji i przekazów perswazyjnych. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: krytyczny odbiór informacji i przekazów perswazyjnych. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: krytyczny odbiór informacji i przekazów perswazyjnych. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: krytyczny odbiór informacji i przekazów perswazyjnych. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.
---	---	--	--	---

Jak porównywać teksty i media oraz rozpoznawać sposób, w jaki wpływają na odbiorcę?

JP. 6 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń wyszukuje, selekcjonuje, porządkuje i syntetyzuje informacje z kilku źródeł, respektując autorstwo.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski IV–VIII — samokształcenie

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): informatyka, historia

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- formułować pytania i słowa kluczowe prowadzące do potrzebnych informacji
- wybierać źródła adekwatne i możliwe do zweryfikowania
- notować informacje własnymi słowami i oddzielać je od cytatu
- łączyć dane z kilku źródeł bez powtórzeń i sprzeczności
- podawać autorstwo i podstawowe dane wykorzystanych materiałów

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Praca cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa. Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: praca ze źródłami i synteza informacji. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: praca ze źródłami i synteza informacji. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: praca ze źródłami i synteza informacji. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: praca ze źródłami i synteza informacji. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: praca ze źródłami i synteza informacji. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

3. Język, styl i poprawność

Jak świadomy wybór form językowych wpływa na precyzję, spójność i styl wypowiedzi?

JP. 7 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń analizuje budowę zdania pojedynczego i złożonego oraz wykorzystuje wiedzę składniową do poprawnego zapisu i redagowania tekstu.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski IV–VIII — kształcenie językowe

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): język obcy

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznawać części zdania i związki składniowe
- odróżniać zdanie pojedyncze, wypowiedzenie z imiesłownym równoważnikiem, zdanie od złożone oraz rozpoznawać relacje między wypowiedziami
- przekształcać konstrukcje składniowe bez zmiany sensu
- stosować interpunkcję właściwą dla budowy zdania
- wykorzystywać składnię do zwiększania spójności i rytmu wypowiedzi

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Samooceń i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: świadome stosowanie składni i interpunkcji. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: świadome stosowanie składni i interpunkcji. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: świadome stosowanie składni i interpunkcji. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: świadome stosowanie składni i interpunkcji. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: świadome stosowanie składni i interpunkcji. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

Jak świadomy wybór form językowych wpływa na precyzję, spójność i styl wypowiedzi?

JP. 8 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń świadomie dobiera słownictwo, rozpoznaje jego pochodzenie, znaczenie i nacechowanie oraz dostosowuje styl do sytuacji.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski IV–VIII — różnicowanie języka i słownictwo

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): języki obce, historia

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznawać wyrazy rodzime, zapożyczone, wieloznaczne, synonimiczne i antonimiczne
- wyjaśniać znaczenie wyrazu z kontekstu lub słownika
- unikać nieuzasadnionych powtórzeń, potoczności i nieprecyzyjnych sformułowań
- dostosowywać rejestr języka do sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej
- oceniać wpływ słownictwa na ton i wiarygodność wypowiedzi

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Praca cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: dobór słownictwa i stylu do celu oraz odbiorcy. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: dobór słownictwa i stylu do celu oraz odbiorcy. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: dobór słownictwa i stylu do celu oraz odbiorcy. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: dobór słownictwa i stylu do celu oraz odbiorcy. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: dobór słownictwa i stylu do celu oraz odbiorcy. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

Jak świadomy wybór form językowych wpływa na precyzję, spójność i styl wypowiedzi?

JP. 9 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń redaguje, sprawdza i poprawia tekst pod względem treści, kompozycji, spójności, stylu, ortografii i interpunkcji.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski IV–VIII — tworzenie wypowiedzi

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): informatyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- sprawdzać zgodność tekstu z tematem, celem i odbiorcą
- porządkować akapity oraz stosować wskaźniki zespolenia
- usuwać sprzeczności, luki, zbędne powtórzenia i niezręczności
- korzystać ze słowników i narzędzi korekty w sposób świadomy
- wprowadzać poprawki po informacji zwrotnej i wyjaśniać ich sens

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy. Praca

cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Dokumentacja procesu: szkice, próby, kolejne wersje, dziennik pracy, fotografia wytworu, opis metody i ocena efektu.

Samooocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: redagowanie i korekta własnego tekstu. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: redagowanie i korekta własnego tekstu. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: redagowanie i korekta własnego tekstu. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: redagowanie i korekta własnego tekstu. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonalą pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: redagowanie i korekta własnego tekstu. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

4. Argumentowanie i dyskusja

Jak budować stanowisko, które jest logiczne, udokumentowane i otwarte na dialog?

JP. 10 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń formułuje tezę lub hipotezę, dobiera argumenty i przykłady oraz buduje logiczny tok uzasadnienia.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski IV–VIII — retoryka i argumentacja

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): etyka, historia

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- odróżniać temat, problem, tezę, hipotezę, argument i przykład
- formułować stanowisko jednoznaczne i możliwe do obrony
- dobierać argumenty różnego typu oraz trafne przykłady z tekstu lub doświadczenia
- porządkować argumenty i stosować logiczne związki między zdaniami
- przewidywać kontrargument i rzeczowo na niego odpowiadać

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Działanie komunikacyjne: dialog, reakcja językowa, współpraca, mediacja informacji, negocjowanie rozwiązania i respektowanie zasad.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: budowanie argumentacji opartej na dowodach. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: budowanie argumentacji opartej na dowodach. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: budowanie argumentacji opartej na dowodach. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: budowanie argumentacji opartej na dowodach. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: budowanie argumentacji opartej na dowodach. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

Jak budować stanowisko, które jest logiczne, udokumentowane i otwarte na dialog?

JP. 11 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń uczestniczy w dyskusji, słucha rozmówców, odnosi się do ich argumentów i przestrzega zasad etycznej komunikacji.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski IV–VIII — komunikacja i retoryka

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): etyka, edukacja zdrowotna

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- przygotowywać stanowisko na podstawie materiałów
- zabierać głos zwięźle i na temat
- parafrazować argument rozmówcy przed polemiką
- odróżniać krytykę poglądu od ataku na osobę
- podsumowywać punkty zgodne, rozbieżności i wnioski

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Działanie komunikacyjne: dialog, reakcja językowa, współpraca, mediacja informacji, negocjowanie rozwiązania i respektowanie zasad.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

Samooocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: odpowiedzialne uczestnictwo w dyskusji. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: odpowiedzialne uczestnictwo w dyskusji. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: odpowiedzialne uczestnictwo w dyskusji. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: odpowiedzialne uczestnictwo w dyskusji. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: odpowiedzialne uczestnictwo w dyskusji. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

4. Tworzenie wypowiedzi

Jak tworzyć wypowiedzi, które jasno, poprawnie i przekonująco przekazują informacje, emocje i opinie?

JP. 12 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń tworzy spójną wypowiedź argumentacyjną, w tym rozprawkę lub przemówienie, dostosowaną do tematu, celu i odbiorcy.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski IV–VIII — tworzenie wypowiedzi

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, etyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- analizować polecenie i planować strukturę wypowiedzi
- formułować wstęp z tezą lub hipotezą
- rozwijać argumenty w odrębnych, logicznie powiązanych akapitach
- włączać przykłady i cytaty w sposób funkcjonalny
- tworzyć zakończenie wynikające z przeprowadzonego rozumowania

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy. Dokumentacja procesu: szkice, próby, kolejne wersje, dziennik pracy, fotografia wytworu, opis metody i ocena efektu.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>

Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: tworzenie rozbudowanej wypowiedzi argumentacyjnej. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: tworzenie rozbudowanej wypowiedzi argumentacyjnej. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: tworzenie rozbudowanej wypowiedzi argumentacyjnej. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: tworzenie rozbudowanej wypowiedzi argumentacyjnej. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: tworzenie rozbudowanej wypowiedzi argumentacyjnej. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.
---	---	--	--	---

Jak tworzyć wypowiedzi, które jasno, poprawnie i przekonująco przekazują informacje, emocje i opinie?

JP. 13 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń tworzy wypowiedzi interpretacyjne, informacyjne, użytkowe i twórcze, świadomie stosując właściwą kompozycję oraz styl.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski IV–VIII — formy wypowiedzi

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): informatyka, plastyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznawać cechy wymaganej formy i zachowywać jej elementy
- dobierać kompozycję, narrację i słownictwo do funkcji tekstu
- wykorzystywać opis, dialog, charakterystykę lub elementy interpretacji
- stosować akapity, tytuł i inne elementy organizujące tekst
- tworzyć kolejne wersje i świadomie modyfikować tekst

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Praca cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa. Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub z zespołowo.

Dokumentacja procesu: szkice, próby, kolejne wersje, dziennik pracy, fotografia wytworu, opis metody i ocena efektu.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE <i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	3 – ZASTOSOWANIE <i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	4 – ANALIZOWANIE <i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	5 – OCENIANIE <i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	6 – TWORZENIE <i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: tworzenie zróżnicowanych form wypowiedzi. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: tworzenie zróżnicowanych form wypowiedzi. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: tworzenie zróżnicowanych form wypowiedzi. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: tworzenie zróżnicowanych form wypowiedzi. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: tworzenie zróżnicowanych form wypowiedzi. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

język polski – klasa VIII szkoły podstawowej

POZIOMY 2–6	KRYTERIA I DOWODY	POWIĄZANIA I ZASTOSOWANIE
Kolumny 2–6 uporządkowano według dominujących procesów poznawczych zrewidowanej taksonomii Blooma/Andersona: rozumienia, zastosowania, analizowania, oceniania i tworzenia. Nazwy te nie są ustawową skalą ocen. O poziomie decydują łącznie: poprawność, samodzielność, kompletność, złożoność zadania, jakość uzasadnienia i powtarzalność dowodów.	Kryteria określają, po czym rozpoznać osiągnięcie. Dowody pokazują, w jakich działaniach uczeń może je ujawnić – także w wypowiedziach ustnych, pracach pisemnych, analizie materiału, współpracy, autorefleksji i aktywnościach cyfrowych. Stanowią materiał do informacji zwrotnej i monitorowania postępów, a nie automatyczny przelicznik na ocenę.	Powiązania międzyprzedmiotowe oraz przykłady praktycznego, projektowego i cyfrowego zastosowania wymagań są rozszerzeniem metodycznym Feedbackovo. Pomagają planować pracę i łączyć kompetencje, lecz nie tworzą formalnych modułów ani odrębnych wymagań podstawy programowej.
OCENA NIEDOSTATECZNA (1): nie formułuje się dla niej odrębnych wymagań. Ocenę 1 otrzymuje uczeń, który mimo wsparcia, informacji zwrotnej i możliwości uzupełnienia braków nie przedstawia powtarzalnych dowodów spełnienia wymagań przewidzianych na ocenę dopuszczającą. Ocena 1 nie może być karą za zachowanie, brak materiałów, spóźnienie ani brak udziału w konkursie.		

1. Odbiór i interpretacja literatury

Jak odczytywać utwór, łącząc jego budowę, język, konteksty i własne uzasadnione wnioski?

JP8.1 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń interpretuje utwór epicki, liryczny lub dramatyczny, rozpoznaje jego problematykę, wartości i sposób kreowania świata.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski VII–VIII — kształcenie literackie i kulturowe

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, etyka, plastyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- formułować temat i problem utworu
- rozpoznawać narratora, podmiot liryczny, bohatera lub sytuację dramatyczną
- analizować znaczenie kompozycji, języka i środków artystycznych
- łączyć wniosek z cytatem lub precyzyjnym odwołaniem do tekstu
- przedstawiać interpretację spójną i otwartą na uzasadnione odczytania

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami. Dokumentacja procesu: szkice, próby, kolejne wersje, dziennik pracy, fotografia wytworu, opis metody i ocena efektu.

Samooceń i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: interpretacja utworu literackiego. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: interpretacja utworu literackiego. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: interpretacja utworu literackiego. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: interpretacja utworu literackiego. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: interpretacja utworu literackiego. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

Jak odczytywać utwór, łącząc jego budowę, język, konteksty i własne uzasadnione wnioski?

JP8.2 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń porównuje utwory, bohaterów, motywy i sposoby przedstawiania wartości w różnych tekstach kultury.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski VII–VIII — porównywanie tekstów i kontekstów

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, etyka, muzyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- ustalać wspólne kryterium porównania
- wskazywać podobieństwa i różnice poparte przykładami
- rozpoznawać odmienność perspektyw, epok i gatunków
- wyjaśniać wpływ formy na znaczenie
- formułować syntetyczny wniosek porównawczy

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: porównanie tekstów kultury. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: porównanie tekstów kultury. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: porównanie tekstów kultury. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: porównanie tekstów kultury. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: porównanie tekstów kultury. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

2. Rodzaje i gatunki literackie

Jak rozpoznanie gatunku i konwencji pomaga przewidywać budowę oraz sens tekstu?

JP8.3 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń rozpoznaje cechy poznanych rodzajów i gatunków literackich oraz wykorzystuje je w analizie i interpretacji.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski VII–VIII — rodzaje i gatunki literackie

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, wiedza o społeczeństwie

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- nazywać cechy epiki, liryki i dramatu
- rozpoznawać gatunek na podstawie kilku cech, a nie pojedynczego sygnału
- wskazywać elementy konwencji realistycznej, fantastycznej, komicznej lub tragicznej
- wyjaśniać funkcję odstępstwa od wzorca

- stosować terminologię w interpretacji konkretnego fragmentu

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: rozpoznawanie gatunku i konwencji. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: rozpoznawanie gatunku i konwencji. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: rozpoznawanie gatunku i konwencji. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: rozpoznawanie gatunku i konwencji. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: rozpoznawanie gatunku i konwencji. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

3. Konteksty, media i teksty kultury

Jak kontekst historyczny, społeczny i medialny zmienia sposób rozumienia przekazu?

JP8.4 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń interpretuje film, spektakl, obraz, reportaż, reklamę lub przekaz internetowy, analizując środki wyrazu i wiarygodność.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski VII–VIII — odbiór tekstów kultury i mediów

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): informatyka, historia, wiedza o społeczeństwie

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznawać nadawcę, odbiorcę, cel i kontekst publikacji
- analizować rolę obrazu, dźwięku, montażu, tytułu i kompozycji
- odróżniać informację, opinię, perswazję i manipulację
- weryfikować autorstwo, datę oraz zgodność przekazu z innymi źródłami
- uzasadniać ocenę wiarygodności i etyczności przekazu

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami. Praca

cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: krytyczny odbiór przekazu medialnego. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: krytyczny odbiór przekazu medialnego. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: krytyczny odbiór przekazu medialnego. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: krytyczny odbiór przekazu medialnego. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: krytyczny odbiór przekazu medialnego. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

4. Świadomość języka i stylu

Jak dobór form językowych wpływa na precyzję, poprawność, styl i relację z odbiorcą?

JP8.5 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń analizuje budowę wypowiedzi i świadomie stosuje wiedzę o częściach mowy, składni, słowotwórstwie i znaczeniu wyrazów.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski VII–VIII — kształcenie językowe

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): języki obce, informatyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznawać funkcję form gramatycznych w zdaniu
- rozróżniać wypowiedzenie wielokrotnie złożone
- przekształcać wypowiedzenia bez utraty sensu
- wyjaśniać relacje znaczeniowe i mechanizmy słowotwórcze
- usuwać wieloznaczność, błąd składniowy lub nieuzasadnione powtórzenie
- uzasadniać wybór formy zgodnie z normą i celem wypowiedzi

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Samooocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: analiza i świadome użycie systemu języka. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: analiza i świadome użycie systemu języka. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: analiza i świadome użycie systemu języka. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: analiza i świadome użycie systemu języka. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: analiza i świadome użycie systemu języka. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

JP8.6 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń rozpoznaje style i odmiany języka, dobiera rejestr do sytuacji oraz poprawia tekst pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski VII–VIII — zróżnicowanie języka i norma

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): języki obce, informatyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- określać sytuację komunikacyjną i oczekiwany rejestr
- rozpoznawać cechy stylu potocznego, urzędowego, naukowego, publicystycznego i artystycznego
- stosować zasady ortografii i interpunkcji w złożonych wypowiedzeniach
- redagować tekst pod względem spójności, precyzji i ekonomii języka
- wyjaśniać najważniejsze wprowadzone poprawki

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy. Praca

cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Dokumentacja procesu: szkice, próby, kolejne wersje, dziennik pracy, fotografia wytworu, opis metody i ocena efektu. Samoocena i poprawa:

wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: redakcja i dostosowanie stylu. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: redakcja i dostosowanie stylu. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: redakcja i dostosowanie stylu. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: redakcja i dostosowanie stylu. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: redakcja i dostosowanie stylu. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

5. Argumentowanie i retoryka

Jak budować stanowisko, które jest logiczne, rzeczowe i uczciwe wobec odbiorcy?

JP8.7 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń formułuje tezę lub hipotezę, dobiera argumenty i przykłady, odpowiada na kontrargument oraz rozpoznaje błędy rozumowania.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski VII–VIII — retoryka i argumentacja

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): etyka, wiedza o społeczeństwie, historia

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- odróżniać tezę, argument, przykład i wniosek
- porządkować argumenty według przyjętej strategii
- dobierać przykłady literackie, historyczne lub społeczne adekwatne do stanowiska
- rozpoznawać uogólnienie, fałszywą alternatywę, argument personalny i manipulację emocjami • formułować rzeczową odpowiedź na kontrargument

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnieniami wnioskami.

Działanie komunikacyjne: dialog, reakcja językowa, współpraca, mediacja informacji, negocjowanie rozwiązania i respektowanie zasad.

Samooocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: argumentacja i ocena rozumowania. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: argumentacja i ocena rozumowania. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: argumentacja i ocena rozumowania. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: argumentacja i ocena rozumowania. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: argumentacja i ocena rozumowania. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

6. Tworzenie wypowiedzi

Jak tworzyć wypowiedzi, które jasno i skutecznie przekazują informacje, emocje, opinie i interpretacje?

JP8.8 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń tworzy spójną rozprawkę lub inną wypowiedź argumentacyjną, zachowując strukturę, logikę wyводу i poprawność językową.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski VII–VIII — tworzenie wypowiedzi argumentacyjnych

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, wiedza o społeczeństwie, etyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- analizować temat i określać zakres stanowiska
- planować wstęp, rozwinięcie i zakończenie
- rozwijać każdy argument przez wyjaśnienie i przykład
- stosować akapity oraz środki spójności
- redagować tekst po informacji zwrotnej, zachowując samodzielność

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Dokumentacja procesu: szkice, próby, kolejne wersje, dziennik pracy, fotografia wytworu, opis metody i ocena efektu. Samoocena i poprawa:

wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: dłuższa wypowiedź argumentacyjna. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: dłuższa wypowiedź argumentacyjna. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: dłuższa wypowiedź argumentacyjna. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: dłuższa wypowiedź argumentacyjna. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: dłuższa wypowiedź argumentacyjna. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia

				decyzje.
--	--	--	--	----------

Jak tworzyć wypowiedzi, które jasno i skutecznie przekazują informacje, emocje, opinie i interpretacje?

JP8.9 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń tworzy wypowiedź twórczą lub interpretacyjną, świadomie wykorzystując narrację, opis, dialog, charakterystykę i środki stylistyczne.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski VII–VIII — twórcze pisanie **POWIĄZANIA**

MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, plastyka, muzyka

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- realizować wszystkie elementy polecenia
- budować konsekwentną sytuację narracyjną i perspektywę
- stosować opis, dialog i charakterystykę funkcjonalnie
- nawiązywać do tekstu źródłowego bez mechanicznego streszczania
- doskonalić kompozycję, język i zakończenie kolejnej wersji

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo. Dokumentacja procesu: szkice, próby, kolejne wersje, dziennik pracy, fotografia wytworu, opis metody i ocena efektu.

Samoocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>

Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: wypowiedź twórcza i interpretacyjna. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: wypowiedź twórcza i interpretacyjna. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: wypowiedź twórcza i interpretacyjna. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: wypowiedź twórcza i interpretacyjna. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: wypowiedź twórcza i interpretacyjna. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.
---	---	--	--	---

Jak tworzyć wypowiedzi, które jasno i skutecznie przekazują informacje, emocje, opinie i interpretacje?

JP8.10 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń tworzy funkcjonalne formy użytkowe i informacyjne, dostosowane do odbiorcy, celu i kanału komunikacji.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski VII–VIII — formy użytkowe

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): informatyka, wiedza o społeczeństwie

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznawać wymagane elementy formy
- selekcjonować informacje istotne dla odbiorcy
- stosować właściwy układ, nagłówki i formuły językowe
- zachowywać rzeczowość oraz odpowiedni stopień formalności
- sprawdzać kompletność, czytelność i poprawność przed publikacją

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Praca cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

Samooocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: wypowiedź użytkowa i informacyjna. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: wypowiedź użytkowa i informacyjna. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: wypowiedź użytkowa i informacyjna. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: wypowiedź użytkowa i informacyjna. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: wypowiedź użytkowa i informacyjna. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

7. Informacja, źródła i samodzielna nauka

Jak wyszukiwać, porządkować i wykorzystywać informacje bez utraty rzetelności oraz samodzielności?

JP8.11 EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń wyszukuje i selekcjonuje informacje, sporządza notatkę lub syntezę, poprawnie przywołuje źródła i unika plagiatu.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: język polski VII–VIII — samokształcenie i korzystanie ze źródeł

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): informatyka, historia, wiedza o społeczeństwie

KRYTERIA SUKCESU — po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- formułować pytanie badawcze i słowa kluczowe
- oceniać autora, datę, cel i wiarygodność źródła
- odróżniać cytaty, parafrazę i własny wniosek
- łączyć informacje z kilku źródeł w uporządkowaną syntezę
- podawać źródła i dokumentować kolejne etapy pracy

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Praca cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa. Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

Dokumentacja procesu: szkice, próby, kolejne wersje, dziennik pracy, fotografia wytworu, opis metody i ocena efektu.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
opisuje • wyjaśnia • podsumowuje	stosuje • wykonuje • wykorzystuje	porównuje • porządkuje • wnioskuje	ocenia • uzasadnia • weryfikuje	projektuje • tworzy • modyfikuje

Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: rzetelna praca ze źródłami. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: rzetelna praca ze źródłami. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: rzetelna praca ze źródłami. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: rzetelna praca ze źródłami. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: rzetelna praca ze źródłami. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.
--	--	---	---	--